

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет
Навчально-науковий інститут новітніх освітніх технологій
Кафедра бізнес-аналітики та інноваційного інжинірингу

МЕДВІДЬ Віталій Андрійович

Удосконалення організації бухгалтерського обліку на малих підприємствах

спеціальність: 071 – Облік і оподаткування
освітньо-професійна програма – Бізнес-аналітика та управління
інноваційними системами

Кваліфікаційна робота

Виконав студент групи
ОБАм-23
В. А. Медвідь

Науковий керівник:
к. е. н., доцент Зарудна Н. Я.

ТЕРНОПІЛЬ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	7
1.1. Сутність та поняття суб'єкта малого підприємництва.....	7
1.2. Нормативні документи, що регулюють організацію бухгалтерського обліку на підприємстві.....	12
1.3. Сучасні концепції розвитку бухгалтерського обліку та його організації: проблеми та перспективи	20
Висновок до розділу 1	27
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ (НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «СТАНІСЛАВСЬКА ТОРГОВА КОМПАНІЯ»)	29
2.1. Характеристика та основні аспекти діяльності ТОВ «Станіславська торгова компанія».....	29
2.2. Особливості організації бухгалтерського обліку та формування звітності у ТОВ «Станіславська торгова компанія»	32
Висновок до розділу 2.....	44
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВАХ (НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «СТАНІСЛАВСЬКА ТОРГОВА КОМПАНІЯ»)	45
3.1. Удосконалення організації бухгалтерського обліку на малих підприємствах	45
3.2. Заходи удосконалення організації бухгалтерського обліку в напрямку його розвитку за міжнародними стандартами фінансової звітності.....	52
Висновок до розділу 3.....	61
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	66
ДОДАТКИ.....	Помилка! Закладку не визначено.

ВСТУП

Бухгалтерський облік сьогодні займає одне з ключових місць у системі управління. Він відображає реальні процеси виробництва, обігу, розподілу та споживання, характеризує фінансовий стан підприємства та є основою для прийняття управлінських рішень. Керівники підприємств усіх галузей економіки зацікавлені у дбайливому і раціональному використанні сировини та матеріалів, скороченні відходів виробництва, усуненні втрат, збільшенні виробництва конкурентоспроможної продукції, підвищенні її якості, зниженні собівартості. При цьому зростає пріоритетна роль і значення бухгалтерського обліку, оскільки він не лише відображає господарську діяльність, а й впливає на неї.

Будучи частиною процесу управління, бухгалтерський облік надає важливу інформацію, яка дозволяє:

- контролювати поточну діяльність підприємства;
- планувати його стратегію і тактику;
- оптимально використовувати ресурси, вимірювати та оцінювати результати діяльності;
- усувати суб'єктивність у прийнятті рішень.

Працівники економічної служби, і в першу чергу персонал бухгалтерії, повинні добре знати всю систему обліку та звітності, щоб уміти оцінити фінансовий стан підприємства. Попередня оцінка фінансового становища підприємства здійснюється на підставі даних бухгалтерського балансу. В умовах зростаючої інтеграції у світові економічні процеси однією з найактуальніших проблем стає перехід на Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ). Використання світового досвіду ведення бухгалтерського обліку дозволяє сформулювати прозору та достовірну інформацію. У зв'язку з цим вивчення досвіду обліку і звітності, накопиченого в розвинених країнах, має велике значення.

Бухгалтерському обліку відведено основну роль у системі управління підприємством. Ринкові відносини змушують підприємства обґрунтовувати кожен свій крок. Для цього керівництво підприємства повинно мати об'єктивну та повну інформацію про фактичні витрати, собівартість випущеної продукції,

отриманий прибуток та інші фактори, що впливають на господарські процеси та результати діяльності підприємства. Для збору та обробки такої інформації на підприємстві використовують саме бухгалтерський облік.

В умовах ринкової економіки підвищуються вимоги до ведення бухгалтерського обліку: він має відповідати вимогам міжнародних стандартів, задовольняти потреби внутрішніх і зовнішніх користувачів інформації, виявляти резерви підвищення ефективності діяльності.

Однією з основних цілей бухгалтерського обліку є надання інформації про діяльність підприємства для складання звітності, необхідної для внутрішніх і зовнішніх користувачів. Тому вдосконалення системи бухгалтерського обліку є вкрай важливим насамперед з інформаційної точки зору.

Це й обумовлює актуальність і практичну значущість теми випускної кваліфікаційної роботи.

Дослідження даної тематики роботи знайшло своє відображення у працях таких вчених-науковців: Гоголь Т.А., Гончаренко І.М., Гура Н.О., Мельник Т.Г., Давидовська Г.І., Коба О.В., Шинкар Ю.Л., Козинець І.Г., Корзун О.П., Кузьома В.В., Кучер С.В., Мельничук Б.В., Подолянчук О.А. та інші.

Мета роботи полягає у дослідженні способів удосконалення організації бухгалтерського обліку на малих підприємствах.

Поставлена мета передбачає розв'язання таких завдань:

- дослідити сутність суб'єктів малого підприємництва;
- проаналізувати нормативні документи, що регулюють організацію бухгалтерського обліку на підприємстві;
- дослідити сучасні концепції розвитку бухгалтерського обліку та його перспективи;
- визначити основні аспекти діяльності ТОВ «Станіславська торгова компанія»;
- дослідити особливості організації бухгалтерського обліку у ТОВ «Станіславська торгова компанія»;

- визначити заходи з удосконалення організації бухгалтерського обліку на малих підприємствах;
- сформулювати рекомендації з удосконалення організації бухгалтерського обліку на малих підприємствах за МСФЗ.

Об'єктом дослідження є організація бухгалтерського обліку на малих підприємствах.

Предметом дослідження є організація бухгалтерського обліку у ТОВ «Станіславська торгова компанія».

Методи дослідження. У роботі використовувалися такі методи дослідження: аналіз та синтез, що використовувалися для вивчення теоретичних і практичних аспектів організації бухгалтерського обліку, зокрема в частині визначення основних проблем і перспектив удосконалення облікових процесів, аналізу нормативних документів та облікової політики; порівняльний метод застосовувався для порівняння існуючих підходів до ведення обліку відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку (НП(С)БО) та міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ); індукція та дедукція, що дозволили узагальнити практичний досвід організації обліку на малих підприємствах, а дедуктивний — побудувати рекомендації на основі вивчених теоретичних концепцій; метод системного підходу дозволив дослідити організацію бухгалтерського обліку як єдину систему, яка включає облік доходів, витрат, активів, зобов'язань та їх інтеграцію з управлінськими функціями; графічний метод застосовувався для візуалізації результатів дослідження, зокрема у вигляді схем, діаграм і таблиць, що відображають пропозиції щодо вдосконалення облікових процесів; метод узагальнення використовувався для формування висновків та рекомендацій щодо вдосконалення організації бухгалтерського обліку з урахуванням особливостей діяльності малих підприємств.

Наукова новизна результатів дослідження полягає у вирішенні теоретичних і практичних завдань щодо удосконалення підходів до організації бухгалтерського обліку на малих підприємствах. Наукова новизна магістерського дослідження полягає в наступному:

– удосконалено процес організації бухгалтерського обліку на малих підприємствах в частині контролю за розрахунками з покупцями та замовниками, шляхом завпровадження внутрішньої перевірки документів і щомісячних звірок дебіторської заборгованості, що дозволить підвищити ефективність контролю за фінансовими потоками та мінімізує ризики, пов'язані з управлінням заборгованістю;

– визначено метод трансформації звітності як оптимальний для підприємств малого бізнесу, що планують перехід та організацію бухгалтерського обліку за МСФЗ, що дозволяє малим підприємствам підвищити прозорість діяльності, залучати інвестиції та розширювати співпрацю.

Інформаційна база дослідження. Основу становлять нормативно-правові акти України, міжнародні стандарти фінансової звітності, наукова література стала важливим джерелом теоретичних знань (монографії, підручники та статті провідних вчених, що висвітлюють проблематику бухгалтерського обліку на малих підприємствах), наукові статті та аналітичні огляди, опубліковані у фахових виданнях, стали основою для розробки практичних рекомендацій у дослідженні, внутрішні документи підприємств, такі як облікова політика, форми первинних документів і фінансова звітність.

Практичне значення одержаних результатів. Теоретико-методичні результати дослідження можуть застосовуватися в роботі підприємств щодо організації бухгалтерського обліку на малих підприємствах.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

1.1. Сутність та поняття суб'єкта малого підприємництва

Підприємництво – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку (Ст. 42 Господарського кодексу України) [4].

«Суб'єктами господарювання малого підприємництва є:

- господарські організації - юридичні особи, створені відповідно до Цивільного кодексу України, державні, комунальні та інші підприємства, створені відповідно до цього Кодексу, а також інші юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані в установленому законом порядку;

- громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до закону як підприємці (Ст. 55 Господарського кодексу України)» [4].

О. Черняєва та А. Гриненко визначають, що під малим підприємництвом розуміється «не тільки цілеспрямована підприємницька діяльність фізичної чи юридичної особи, що пов'язана з підвищеним ризиком, заснована на використанні інноваційної ідеї, основною метою якої є максимізація прибутку за рахунок виробництва і продажу товарів, виконання різних робіт і надання різноманітних послуг з обов'язковим дотриманням 6 норм законодавства, а також відповідність критеріям віднесення до малого підприємництва» [39].

О. Матусова розуміє мале підприємництво, як «сектор регіональної економіки, в якому функціонують суб'єкти підприємницької діяльності різних організаційно-правових форм, що здійснюють самостійну, інноваційну, систематичну, на власний ризик господарську діяльність з метою отримання економічного і соціального ефекту» [17].

Отже, можна сказати, що мале підприємництво включає різноманітні суб'єкти, як юридичні особи (господарські організації), так і фізичні особи-підприємці, які зареєстровані відповідно до законодавства. Визначення малого підприємництва варіюються, але загалом воно характеризується самостійною господарською діяльністю, метою отримання прибутку та підвищеним ризиком. Мале підприємництво також є важливим сектором економіки, що сприяє інноваціям, створенню робочих місць і економічному розвитку, при цьому діяльність повинна відповідати законодавчим вимогам і критеріям малого бізнесу.

Мале підприємництво відіграє важливу роль в економіці України, адже саме на його плечах лежить забезпечення економічної стабільності та створення нових робочих місць. В умовах глобалізації та інтеграції в світову економіку роль малого бізнесу значно зросла. Його здатність швидко адаптуватися до змінюваних умов, впроваджувати інновації та створювати конкурентоспроможні продукти має стратегічне значення для розвитку національної економіки. В Україні мале підприємництво є важливою складовою економічної структури, яка дозволяє підвищити рівень зайнятості населення, знизити безробіття та створювати умови для розвитку нових галузей.

Згідно з українським законодавством, суб'єктами підприємництва є фізичні особи-підприємці та юридичні особи, які здійснюють свою діяльність на власний ризик та мають обмеження за кількістю працівників, розміром річного доходу та іншими критеріями. Малі підприємства можуть займатися різними видами діяльності — від торгівлі до виробництва, надання послуг чи інноваційних розробок.

Малий бізнес має значний вплив на економіку країни. Він не лише забезпечує створення нових робочих місць, але й стимулює конкуренцію на ринку, що сприяє зниженню цін та підвищенню якості товарів і послуг. Малі підприємства, завдяки своїй гнучкості, часто є лідерами у впровадженні нових технологій та інновацій. Вони можуть швидко адаптуватися до змін на ринку,

використовувати нові підходи до ведення бізнесу, що є важливим чинником для розвитку конкурентоспроможності держави в цілому.

Для стимулювання розвитку малого бізнесу в Україні передбачено ряд податкових пільг та інших заходів державної підтримки. Малі підприємства можуть обирати спрощену систему оподаткування, що дозволяє знизити податкове навантаження та значно спростити звітність. Це значно зменшує адміністративні витрати на ведення бізнесу. Крім того, для малих підприємств існують державні програми фінансової підтримки та кредитування через державні банки.

Незважаючи на численні переваги, малі підприємства в Україні стикаються з рядом серйозних проблем. Однією з основних є податкове навантаження, яке на малий бізнес накладається не меншою мірою, ніж на великі корпорації. Хоча для малих підприємств є пільги, все ж високе податкове навантаження часто стає бар'єром для подальшого розвитку. Крім того, доступ до фінансування є складним питанням для малого бізнесу, оскільки підприємці часто стикаються з високими відсотковими ставками по кредитах та недостатньою кількістю доступних застав для забезпечення фінансування. Бюрократичні перепони та складні процедури отримання дозволів також значно ускладнюють життя підприємцям.

Критерії визначення розміру підприємства зазначено у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Критерії визначення розміру підприємства

Категорія підприємства	Критерії визначення розміру підприємства
1	2
Мікропідприємства	1. Балансова вартість активів — до 350 тис. євро включно. 2. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) — до 700 тис. євро включно. 3. Середня кількість працівників — до 10 осіб включно.
Малі підприємства	1. Балансова вартість активів — до 4 млн євро включно. 2. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) — до 8 млн євро включно. 3. Середня кількість працівників — до 50 осіб включно.

Продовження таблиці 1.1

1	2
Середні підприємства	1. Балансова вартість активів — до 20 млн євро включно. 2. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) — до 40 млн євро включно. 3. Середня кількість працівників — до 250 осіб включно.
Великі підприємства	1. Балансова вартість активів — понад 20 млн євро. 2. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) — понад 40 млн євро. 3. Середня кількість працівників — понад 250 осіб.

Сформовано на основі [29]

Підприємництво — це особлива економічна діяльність, що здійснюється за власною ініціативою та на свій ризик. Законодавство поділяє всіх суб'єктів підприємництва як видно з табл. 1 на 4 категорії: мікропідприємства, малі підприємства, середні підприємства, великі підприємства. Перші дві категорії входять до групи суб'єктів малого підприємництва.

Облік суб'єктів малого бізнесу фіскальна служба веде самостійно, на підставі наявної інформації про доходи, чисельність працівників, частку інших організацій у статутному капіталі компанії.

Діючим законодавством надається суб'єктам малого підприємництва право вести облік та звітність у спрощеному порядку, а також можливість користуватися різними податковими пільгами.

Спрощена система бухгалтерського обліку — це система ведення обліку, яка передбачає зменшення обсягу та складності звітності для суб'єктів малого підприємництва. Вона дозволяє значно спростити процес обліку та звітності, зменшити витрати на ведення бухгалтерії і полегшити виконання податкових зобов'язань для підприємств, які відповідають певним критеріям. Спрощена система є важливим інструментом підтримки малого бізнесу, забезпечуючи гнучкість і доступність ведення обліку для підприємців, що мають обмежені ресурси.

Малі підприємства відрізняються здатністю швидко адаптуватися до глобальних викликів, що робить їх більш гнучкими порівняно з середніми та великими підприємствами. Наразі основною проблемою, з якою стикаються

українські підприємства, є війна, розв'язана росією. Вона завдала українській економіці серйозного удару, від якого вона ще досі відновлюється.

Окрім того, малі підприємства часто стикаються з численними проблемами, які можуть значно ускладнити їх діяльність і навіть призвести до закриття бізнесу. Серед основних проблем, які можуть виникати у малих підприємств, можна виділити такі:

1. **Фінансова нестабільність.** Малі підприємства часто не мають достатнього фінансового ресурсу для покриття всіх витрат, особливо на початкових етапах діяльності. Вони можуть зазнавати труднощів у залученні кредитних ресурсів через відсутність достатньої кредитної історії або високі ставки за кредитами.

2. **Висока ринкова конкуренція.** Малі підприємства часто не можуть конкурувати з великими компаніями, які мають більше ресурсів для просування своїх товарів чи послуг, що знижує їх конкурентоспроможність. Крім того, нові підприємства можуть не мати достатньої ринкової частки для залучення постійних клієнтів.

3. **Адміністративні бар'єри.** Бюрократичні процедури, високі податки та складні регуляції можуть стати значною перешкодою для ефективної роботи малого бізнесу. Витрати на виконання всіх вимог можуть бути значними і часто перевищують можливості малих підприємств.

4. **Обмежений доступ до нових технологій та інновацій.** Малі підприємства не завжди мають можливість впроваджувати нові технології та інновації через брак фінансів, що може призвести до відставання в розвитку та втрати конкурентних переваг.

Для покращення діяльності малих підприємств та стимулювання їх розвитку можливим є здійснення наступних заходів:

1. Важливим кроком є забезпечення малих підприємств доступом до дешевих кредитів та грантів. Це допоможе зменшити фінансовий тиск і створить умови для розвитку бізнесу.

2. Запровадження спрощених процедур для реєстрації, ліцензування та перевірок дозволить зменшити бюрократичні бар'єри та знизити витрати для малих підприємств.

3. Надання малим підприємствам податкових пільг або знижок на перші роки діяльності може знизити фінансове навантаження і стимулювати розвиток бізнесу.

4. Створення програм, що надають малим підприємствам доступ до сучасних технологій, інноваційних рішень та програм навчання, дозволить підвищити їх конкурентоспроможність.

5. Інвестиції в навчання та професіоналізацію працівників є важливим елементом для розвитку малого бізнесу. Окрім того, підтримка ініціатив на рівні держави щодо надання субсидій на підвищення кваліфікації допоможе забезпечити малий бізнес кваліфікованими кадрами.

6. Створення програм підтримки малих підприємств у просуванні їх продукції на внутрішньому та міжнародному ринках через державні органи або громадські ініціативи допоможе малому бізнесу зайняти свою нішу.

Успішна реалізація цих заходів допоможе малим підприємствам подолати існуючі проблеми, стимулювати їх розвиток і створити більш сприятливі умови для їхнього функціонування в умовах ринкової економіки.

1.2. Нормативні документи, що регулюють організацію бухгалтерського обліку на підприємстві

«Метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства» [29].

Бухгалтерський облік є основним інструментом для моніторингу та аналізу фінансової діяльності підприємства. Його основною метою є надання чіткої і всебічної картини щодо активів, пасивів, доходів і витрат підприємства, що дозволяє ефективно оцінити його фінансовий стан і результати діяльності за

певний період. Ведення бухгалтерського обліку дає змогу зібрати й організувати всі необхідні дані, що дозволяють керівництву та іншим зацікавленим сторонам приймати обґрунтовані рішення щодо розвитку компанії, її ресурсного забезпечення та ефективності використання коштів.

Складання фінансової звітності є завершальним етапом у процесі бухгалтерського обліку. Це дозволяє систематизувати всі зібрані дані, підсумувати їх у зручних формах і надавати їх користувачам для детального аналізу. Зазвичай це включає баланс підприємства, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів та зміни у власному капіталі. Кожен з цих документів надає конкретну інформацію про стан підприємства на певний момент часу, його фінансові результати та рухи фінансових ресурсів.

За допомогою фінансової звітності користувачі можуть оцінити такі ключові аспекти діяльності підприємства, як його фінансова стабільність, платоспроможність і здатність генерувати прибуток. Це особливо важливо для інвесторів, кредиторів, акціонерів та інших зацікавлених осіб, які використовують ці дані для оцінки фінансових ризиків і потенціалу для подальших інвестицій. Наприклад, для інвестора критично важливим є розуміння, чи здатне підприємство забезпечити стабільний дохід і чи готове воно брати на себе нові інвестиції без надмірних фінансових ризиків. Для банків і кредитних установ інформація про платоспроможність підприємства є вирішальною при прийнятті рішень про надання кредитів.

Водночас бухгалтерський облік і звітність виконують роль засобу внутрішнього контролю і управління на підприємстві. Вони дозволяють керівництву своєчасно виявляти відхилення від плану, прогнозувати можливі фінансові труднощі і оперативно реагувати на зміни в зовнішньому середовищі. Вони також служать інструментом для аналізу ефективності використання ресурсів, визначення найбільш прибуткових напрямків діяльності, а також для планування подальшого розвитку бізнесу.

Загалом, правильний облік і прозора фінансова звітність є основою для стабільного розвитку підприємства, підвищення довіри з боку зовнішніх

користувачів і забезпечення конкурентоспроможності на ринку, а це все є запорукою правильної організації бухгалтерського обліку.

Правильна та ефективна організація бухгалтерського обліку є основою для успішної діяльності будь-якого підприємства. Бухгалтерський облік забезпечує збирання, обробку та систематизацію фінансової інформації, яка є необхідною для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Від якості обліку залежить не лише точність фінансової звітності, а й здатність підприємства адаптуватися до змін у ринковому середовищі, ефективно управляти ресурсами, знижувати фінансові ризики та забезпечувати довіру з боку інвесторів, партнерів і контролюючих органів.

Бухгалтерський облік в Україні здійснюється на основі існуючої системи нормативно-правового регулювання. Ця система визначає встановлену державою сукупність обов'язкових правил та норм організації й ведення бухгалтерського обліку, складання бухгалтерської звітності в організаціях. Нормативно-правові документи, що регулюють організацію бухгалтерського обліку, мають різний статус та призначення.

Найважливішим нормативним документом, що регулює порядок ведення та організації бухгалтерського обліку є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Законом визначено норми бухгалтерського обліку для підприємств, закріплено обов'язок ведення й організації бухгалтерського обліку. Закон чітко визначає, що відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та за дотримання законодавства при здійсненні господарських операцій несе керівник.

Законом закріплено низку положень, що стосуються поняття бухгалтерського обліку, визначено об'єкти, завдання бухгалтерського обліку, правила оцінки майна та його зобов'язань. Значне місце у Законі відведено викладу основних вимог до ведення та організації бухгалтерського обліку, бухгалтерської документації та реєстрації даних. Організація бухгалтерського обліку ґрунтується натаких принципах табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Принципи бухгалтерського обліку на яких базується його організація

Принцип	Опис
Повне висвітлення	Фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій.
Автономність	Підприємство розглядається як відокремлена юридична особа, і його власне майно та зобов'язання не повинні відображатися у звітності.
Послідовність	Постійне застосування обраної облікової політики, зміни можливі лише в передбачених випадках і мають бути обґрунтовані.
Безперервність	Оцінка активів та зобов'язань підприємства ґрунтується на припущенні, що його діяльність триватиме надалі.
Нарахування	Доходи та витрати відображаються в обліку і звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати сплати або надходження коштів.
Превалювання сутності над формою	Операції обліковуються згідно з їх сутністю, а не лише формою юридичних документів.
Єдиний грошовий вимірник	Всі господарські операції підприємства вимірюються в одній грошовій одиниці.

Сформовано на основі [29]

Поряд із Законом про бухгалтерський облік важливими документами, що регулюють організацію бухгалтерського обліку, є Податковий кодекс України, який впливає на організацію податкового обліку на підприємстві.

Зокрема, в Україні існує спрощена система оподаткування, що може застосуватися суб'єктами малого підприємництва.

Спрощена система оподаткування є одним із інструментів податкового регулювання, призначених для полегшення обов'язків малих підприємств, фізичних осіб-підприємців та інших суб'єктів господарювання, які мають обмежені обсяги доходів та чисельність працівників. Основною метою цієї системи є зменшення адміністративного навантаження, зниження рівня податкових ставок та спрощення ведення податкового обліку і подачі звітності для підприємців.

Спрощена система оподаткування в Україні введена для малих підприємств, які відповідають певним критеріям, зокрема щодо обсягу доходу та кількості працівників. Такі підприємства мають можливість обирати між кількома

варіантами спрощеного оподаткування. Єдиний податок – ставка якого залежить від групи платника та обсягу доходу. Платники єдиного податку звільнюються від сплати більшості інших податків, що спрощує ведення бухгалтерії та звітності.

Система передбачає чітке розмежування на декілька груп платників єдиного податку в залежності від розміру доходу, обсягу діяльності та форми господарювання.

Переваги спрощеної системи оподаткування включають зменшення кількості звітних документів, зниження вимог до ведення бухгалтерії, що економить час і ресурси підприємців. Це робить її привабливою для підприємців малого та середнього бізнесу, а також для фізичних осіб, які працюють самостійно, надаючи їм можливість ефективно керувати своїм бізнесом, зберігаючи при цьому конкурентоспроможність.

Однак спрощена система оподаткування має і деякі обмеження. Наприклад, підприємства, які перевищують встановлені межі доходів або мають більше працівників, не можуть залишатися на спрощеній системі, змушуючись перейти на загальну систему оподаткування. Також для певних видів діяльності спрощена система оподаткування не застосовується. У Додатку А наведено характеристику платників податків та розміру єдиного податку відповідно до обраної групи.

Також, організацію бухгалтерського обліку на підприємстві регулюють Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НПСБО). У цих документах узагальнені принципи й базові правила бухгалтерського обліку, викладено основні поняття, що стосуються бухгалтерського обліку, можливі методи бухгалтерського обліку, без конкретного розкриття до певного виду діяльності.

Зокрема, «НПСБО 25 «Спрощена фінансова звітність» визначає зміст і форму Фінансової звітності малого підприємства в складі Балансу (форма № 1-м) і Звіту про фінансові результати (форма № 2-м) та порядок її заповнення, а також зміст і форму Фінансової звітності мікропідприємства в складі Балансу

(форма № 1-мс) і Звіту про фінансові результати (форма № 2-мс) та порядок її заповнення» [30].

Суб'єкти малого підприємництва можуть на власний розсуд обрати, яку систему бухгалтерського обліку вони обирають – спрощену чи загальну та прописати це в обліковій політиці підприємства.

НПСБО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» встановлює правила формування (вибору або розробки) та розкриття облікової політики організацій, які є юридичними особами відповідно до законодавства України.

Облікова політика організації є основним документом, що регламентує організацію ведення бухгалтерського обліку. Основними завданнями бухгалтерського обліку є: формування повної й достовірної інформації про діяльність організації, її майновий стан, забезпечення контролю за використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів відповідно до затверджених норм, нормативів і кошторисів, своєчасне попередження негативних явищ господарсько-фінансової діяльності, виявлення й мобілізація внутрішньогосподарських резервів.

Облікова політика на підприємстві забезпечує повноту відображення в бухгалтерському обліку всіх фактів господарської діяльності: своєчасне відображення фактів господарської діяльності у бухгалтерському обліку та бухгалтерській звітності; більшу готовність до визнання у бухгалтерському обліку витрат і зобов'язань, ніж можливих доходів і активів, не допускаючи створення прихованих резервів; відображення в бухгалтерському обліку фактів господарської діяльності, виходячи більше з їх економічного змісту, ніж з правової форми фактів і умов господарювання; тотожність даних аналітичного обліку обігу та залишків за рахунками синтетичного обліку на останній календарний день кожного місяця; раціональне ведення бухгалтерського обліку, зважаючи на умови господарської діяльності та розмір організації.

До наступної групи документів, що регулюють організацію бухгалтерського обліку на підприємстві, належать методичні вказівки щодо ведення бухгалтерського обліку (інструкції, вказівки, рекомендації тощо).

Також, важливими документом є Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Так само, малі підприємства можуть обрати загальний план рахунків або спрощений план рахунків та вказати це в обліковій політиці підприємства.

Робочі документи організації також регулюють організацію бухгалтерського обліку і використовуються при формуванні облікової політики організації в методичному, технічному та організаційному аспектах (робочий план рахунків, накази, розпорядження).

Відповідно до ст. 8 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»: «Питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві належать до компетенції його власника (власників) або уповноваженого органу (посадової особи) відповідно до законодавства та установчих документів, а відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну, але не менше трьох років, несе уповноважений орган (посадова особа), який здійснює керівництво підприємством, або власник відповідно до законодавства та установчих документів» [29].

Отже, узагальнену структуру нормативного регулювання організації бухгалтерського обліку візуально можна представити так (рис. 1).

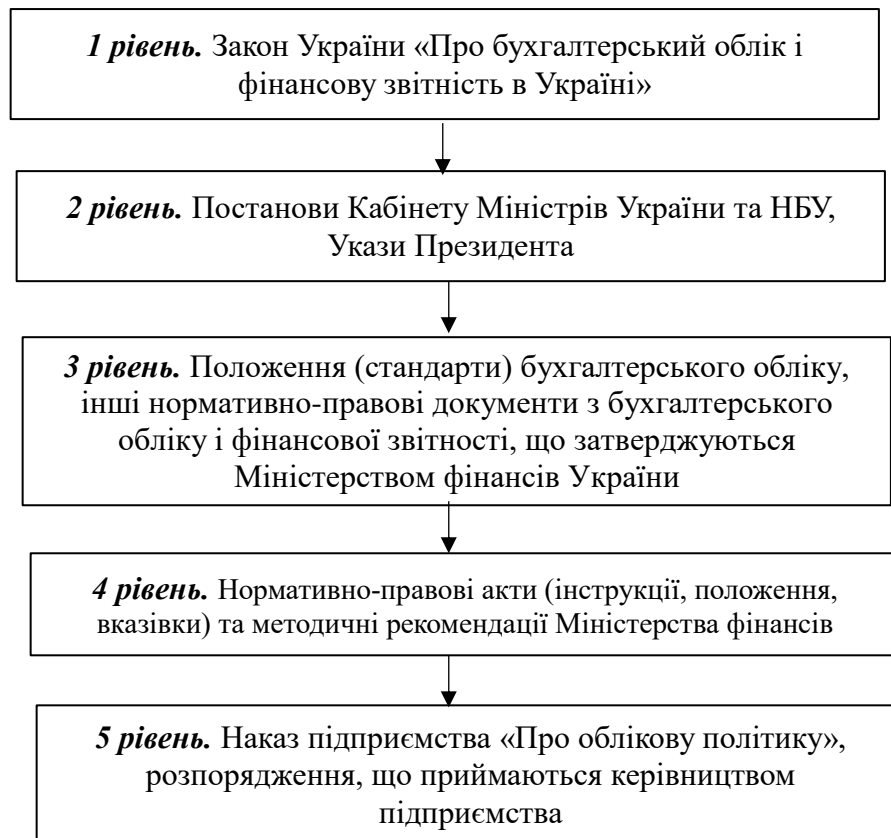

Рис. 1.1. Нормативне регулювання організації бухгалтерського обліку

Таким чином, ефективно організований бухгалтерський облік також забезпечує підприємствам необхідну інформацію для прийняття стратегічних рішень, таких як оцінка фінансової стабільності, рентабельності, ліквідності, а також можливостей для подальшого розвитку. Це допомагає в управлінні грошовими потоками, контролю за витратами, прогнозуванні доходів і оцінці ефективності різних напрямків діяльності.

Крім того, з правильним обліковим процесом підприємство має можливість оптимізувати свої фінансові результати, знайти шляхи для зменшення податкового навантаження через застосування правомірних методів планування та використання податкових пільг. Організація обліку повинна бути чітко структурованою, з визначенням відповідальності кожного працівника та використанням сучасних облікових технологій для зниження людського фактору та помилок в облікових даних.

Правильна організація бухгалтерського обліку забезпечує не лише відповідність вимогам законодавства, але й сприяє підвищенню фінансової

прозорості підприємства, що є важливим для стабільного функціонування та розвитку бізнесу.

1.3. Сучасні концепції розвитку бухгалтерського обліку та його організації: проблеми та перспективи

Сьогодні можна вважати основними напрямками вдосконалення бухгалтерського обліку розвиток послідовних теоретичних і методологічних концепцій, за допомогою яких можливо оцінити вже усталені, а також нещодавно виниклі нові уявлення в обліку і на цій основі розробити теоретичне, нормативно-правове та методичне забезпечення обліково-аналітичного процесу. «Виникненню нових концептуальних змін у бухгалтерському обліку передують поява нових об'єктів обліку, а формування нових концепцій створює якісно новий стиль наукового дослідження бухгалтерського обліку як науки» [3]. Таке дослідження має здійснюватися з позиції ретроспективного комплексного аналізу відомих концепцій розвитку національного та зарубіжного бухгалтерського обліку як невід'ємної складової інституційної системи, що є конструктивним елементом обліково-аналітичної системи та суміжних управлінських і технологічних систем.

Важливою особливістю сучасного етапу розвитку бухгалтерського обліку є зростання тенденції до єдності наукового знання, яка реалізується в широкому розгортанні міждисциплінарних напрямів досліджень, у застосуванні ідей і методів одних наук в інших, переході від дисциплінарних методів дослідження до проблемно-орієнтованих і практично-орієнтованих. Потреба звернення до концепцій бухгалтерського обліку зумовлена передусім відставанням облікової практики від нових вимог до якості облікової інформації, які визначаються сучасними процесами глобалізації та інтеграції України світовий економічний простір, що передбачає розуміння теорії і методології бухгалтерського обліку з точки зору інституціоналізму.

Щоб належно розглянути процеси трансформації облікового процесу, необхідно розширити рамки існуючої теорії бухгалтерського обліку і знайти відповідний поставленому завданню методологічний інструментарій. Такий інструментарій уже існує у вигляді сучасної інституційної теорії. Інституційний підхід давно і успішно розвивається в межах економічної науки, і на сьогодні розроблено значний методологічний та аналітичний інструментарій. Його вдосконалення відбувається за рахунок розвитку та виникнення нових міждисциплінарних зв'язків, зокрема із сучасною теорією та методологією бухгалтерського обліку.

Більшість вітчизняних науковців і практиків бухгалтерського обліку вважають, що перспектива розвитку бухгалтерського обліку полягає у наближенні до принципів, закріплених у Міжнародних стандартах фінансової звітності. Процеси реформування обліку в Україні у цьому контексті вже призвели до певної трансформації системи бухгалтерського обліку. У бухгалтерському обліку закріпилися якісні інституційні зміни, які найближчим часом можуть суттєво вплинути на умови та ефективність його подальшого розвитку.

Інституційний підхід, що акумулює значний обсяг інформації про функціонування різних інститутів та результати перспективних наукових розробок у суміжних з бухгалтерським обліком галузях, дає змогу покласти його в основу розроблюваних концептуальних рішень на різних рівнях його розвитку. Протягом останніх років здійснюються заходи з реформування бухгалтерського обліку відповідно до міжнародної практики обліку та звітності.

Уточнення та визначення основних теоретичних і методологічних аспектів розвитку бухгалтерського обліку та звітності включають формування концепції обліку, яка базуватиметься не лише на розумінні об'єктивної реальності та потреби переходу на Міжнародні стандарти обліку та звітності, а й на результатах інституційного аналізу в галузі бухгалтерського обліку. Потреба у переосмисленні окремих положень бухгалтерської теорії і методології зумовлена тим, що оцінка реальної ролі облікових процесів у діяльності сучасної

комерційної організації показала, що ці процеси охоплюють практично весь контур управління.

Формування єдиної концептуальної основи для теорії та методології бухгалтерського обліку розглядається як інституційна модель, що охоплює як нові об'єкти обліку, так і змінені характеристики вже існуючих. Вона також враховує широкий спектр ідей і концепцій, розроблених науковцями різних галузей у різні історичні періоди. На кожному новому етапі економічних перетворень бухгалтерський облік черпає з реальної облікової практики нові завдання, науково узагальнює їх і дає змогу представити перспективу його розвитку, а інституційна концепція є свого роду відповіддю на поставлені питання. Концепція буде ефективно вирішувати нові питання за умови, що при її розробці враховуватимуться не лише сучасні підходи до теорії та методології бухгалтерського обліку й інших наук, але й ретроспективна динаміка їхнього розвитку.

Одним з аспектів удосконалення бухгалтерського обліку під час формування його ринкової моделі є поступовий розвиток теоретичних концепцій, що дозволяють оцінити як вже впроваджені, так і нові та запропоновані технології обліку, а також створення на їх основі нормативно-правового та методичного забезпечення облікового процесу. Комплекс проблем, пов'язаних з інституційними особливостями бухгалтерського обліку, є новим і недостатньо розробленим напрямом у економічній науці.

За короткий проміжок часу у сфері бухгалтерського обліку та оподаткування було прийнято або змінено безліч формальних правил, законів, указів, постанов і інших нормативних актів у галузі бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування. Це значно ускладнило орієнтацію в формальних правилах для економічних суб'єктів і створило сприятливий ґрунт для використання неформальних правил, які, через вказані обставини, часто носять незаконний характер. Зрозуміло, що зміни в одній сфері обов'язково спричиняють певні зміни в іншій, і реформування однієї сфери неможливе без відповідних змін в інших, оскільки існує тісна взаємозалежність. Саме тому при

розгляді питань бухгалтерського обліку важливим є визначення кола найбільш взаємозалежних інститутів та забезпечення їх комплексного реформування..

За останні роки було досягнуто значного прогресу у розвитку законодавчої бази бухгалтерського обліку, проте це не завжди стосується практичного застосування законодавчих актів. Завдяки постійному розвитку, зміст бухгалтерського обліку залишається відкритим, зазнаючи змін і доповнень у міру виникнення нових теоретичних моделей. Це свідчить про те, що концепцію бухгалтерського обліку неможливо однозначно трактувати в межах раніше встановленої структури обліку. У наукових уявленнях про бухгалтерський облік є такі, що концептуалізують загальність уявлень про нього. Ці основоположні уявлення про суть бухгалтерського обліку є теоретичним фундаментом, на якому базуються різноманітні форми організації бухгалтерського обліку.

При дослідженні концепцій бухгалтерського обліку інституційні теорії обрані тому, що саме вони дозволяють ввести стандартний бухгалтерський облік у складний соціально-культурний контекст і проаналізувати глибинні механізми його розвитку на перспективу. Аналіз матеріалів показав, що за останні роки інституційний підхід зайняв помітне місце в економічній науці. Його використовують для вивчення різних організаційних форм господарювання, розвитку малого підприємництва та інших явищ. Для визначення впливу інституційних теорій на теорію і практику бухгалтерського обліку визначено основні поняття та наукові проблеми, пов'язані з цими теоріями. Зазначене завдання є новим як для теорії, так і для практики бухгалтерського обліку, і його розв'язок можливий лише через інституційний аналіз бухгалтерії. Інституційні теорії є важливими саме як концепція, яка дозволяє пояснити актуальний стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку з точки зору взаємодії основних економічних інститутів.

Це призвело до кардинальної трансформації інституційних основ бухгалтерського обліку. Останнім часом у бухгалтерському обліку закріпилися якісні інституційні зміни, які можуть помітно вплинути на умови та ефективність його ведення. Порівняльний аналіз національних і міжнародних стандартів

фінансової звітності виявив деякі розбіжності між національною системою бухгалтерського обліку та МСФЗ, що призводить до певних відмінностей між фінансовою звітністю, складеною в Україні та в західних країнах. Встановлено, що основні відмінності між МСФЗ і національною системою обліку пов'язані з історично обумовленою різницею у кінцевих цілях використання фінансової інформації. Фінансова звітність, підготовлена відповідно до МСФЗ, використовується інвесторами, а також іншими економічними агентами і фінансовими інститутами.

Серед основних напрямків реформи для приведення національної системи бухгалтерського обліку у відповідність до міжнародних стандартів фінансової звітності, слід враховувати необхідність переорієнтації нормативного регулювання з облікового процесу на бухгалтерську звітність, в якій має бути представлена інформація, важлива для користувачів. Водночас, для посилення комунікативних можливостей звітності потрібна певна трансформація методології бухгалтерського обліку.

Основні проблеми, з якими зіткнувся бухгалтерський облік і які потребують невідкладних рішень, зводяться до низького рівня інформації, що формується в обліку, неможливості прийняття ефективних управлінських рішень на базі показників чинної звітності, непрозорості бухгалтерської (фінансової) звітності. Це помітно ускладнює інвестування капіталу, без якого стримується розвиток економіки.

Пошук напрямків розв'язання цієї проблеми здійснено з урахуванням того, що бухгалтерський облік є достатньо складною системою, на яку впливають єдність законодавства та розвиток усіх складових ринкової економіки. Недостатня увага до реалізації намічених заходів у ході реформування облікової системи, подальше зволікання з вирішенням поставлених питань негативно впливають на стан бухгалтерського обліку і роблять нереалістичним його позитивний розвиток з урахуванням міжнародних вимог. Рішення цих завдань вимагає активної політики держави за участі державних і професійних

організацій, науковців та практиків у реалізації підходів до створення раціональної і надійної системи бухгалтерського обліку.

В умовах глобалізації інформаційного та економічного середовища відбувається не лише зміна форм бухгалтерського обліку, а й трансформація його концептуальних основ. Ці зміни реалізуються через коригування облікових практик, адаптацію звітних форм, виникнення нових об'єктів обліку та оновлення нормативно-правової бази. Глобалізація спричинила те, що численні аспекти бухгалтерського обліку, як наукової дисципліни, так і практичної діяльності, набули міжнародного виміру. Водночас важливо вивести бухгалтерський облік на новий рівень теорії та методології, які мають бути застосовані для вивчення глобальної системи.

Новий теоретичний та методологічний підхід дозволяє не лише класифікувати облік за різними напрямками, такими як фінансовий, управлінський, податковий, стратегічний, екологічний та соціальний, і визначати їх ієрархічне розташування на різних історичних етапах, але й інтегрувати ці напрямки в єдину методологічну систему.

Відповідно до цього має розглядатися інститут бухгалтерського обліку з точки зору методології. Дотримання єдиних правил ведення обліку, розвиток калькуляційної бухгалтерії, обґрунтоване обчислення фінансових результатів і складання звітності забезпечить достатню прозорість звітних даних, їх розуміння і однозначну інтерпретацію в міжнародному контексті. При цьому дескриптори калькуляційного обліку (матеріалоємність, фондоємність, забезпеченість власними оборотними засобами, продуктивність праці та рентабельність виробництва) набувають зв'язуючого значення для всіх видів обліку. Вони стають домінантними критеріальними показниками при прийнятті управлінських рішень та оцінці інвестиційної привабливості економічних агентів ринку.

Інший методологічний аспект, що має безпосереднє значення при реформуванні облікової системи, полягає в тому, що в перспективі суспільству доведеться відмовитися від повного державного регулювання бухгалтерського

обліку і перейти до інших варіантів регулювання. Таким чином, перехід системи бухгалтерського обліку – до системи, що відповідає новим вимогам, неможливий без суттєвого поглиблення здійснюваних інституційних реформ з урахуванням глобалізаційних процесів.

Усі зміни в бухгалтерському обліку відбувалися і відбуваються, не зачіпаючи його базових положень, що пов'язано з певним консерватизмом теорії бухгалтерського обліку, яка багато в чому визначає сутність самого облікового процесу, який з самого початку передбачав незмінність основних принципів, оцінок та підходів. Таким чином, одна з основних концептуальних проблем, що виникла в сучасному світі, а саме проблема трансформації та визначення спрямованості змін облікового процесу, залишилася поза межами власне теорії бухгалтерського обліку.

Процес глобалізації вніс в обліковий процес останніх десятиліть зовсім нову якість, створив нові проблеми, породив нові ризики. Контекст бухгалтерського обліку трансформувався таким чином, що саме ці проблеми та ризики визначають необхідність пошуку нових теоретичних і методологічних конструкцій, а отже, розвитку існуючих та створення нових сучасних концепцій обліку.

Висновок до розділу 1

Підприємництво є самостійною діяльністю на власний ризик, метою якої є отримання економічного та соціального ефекту. Суб'єктами малого підприємництва можуть бути як фізичні особи-підприємці, так і юридичні особи, які відповідають певним критеріям, зокрема обмеженням у доходах, кількості працівників та балансовій вартості активів. На основі законодавства України визначено категорії підприємств за розмірами, до яких належать мікро-, малі, середні та великі підприємства, де перші дві групи складають мале підприємництво.

Мале підприємництво є важливим сектором економіки, оскільки сприяє зростанню зайнятості, впровадженню інновацій та швидкій адаптації до ринкових змін. Водночас малий бізнес стикається з певними труднощами, як-от фінансові обмеження, ринкова конкуренція, адміністративні бар'єри та обмежений доступ до нових технологій. Для стимулювання розвитку малого підприємництва в Україні важливими є заходи підтримки, зокрема надання податкових пільг, доступ до кредитування та інноваційних рішень. Такі ініціативи сприяють створенню умов для розвитку цього сектора та підвищення його конкурентоспроможності.

Ефективна організація бухгалтерського обліку на підприємстві є основою для забезпечення прозорості фінансової звітності, а також для підтримки управлінських рішень, спрямованих на досягнення стратегічних цілей компанії. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та інші нормативно-правові акти встановлюють основні принципи обліку та його організації, які забезпечують достовірне відображення фінансових результатів.

Бухгалтерський облік допомагає підприємству контролювати фінансові потоки, оцінювати рентабельність діяльності та стабільність. Спрощена система оподаткування також надає можливості для малого бізнесу мінімізувати адміністративні витрати, що позитивно впливає на його фінансовий стан і конкурентоспроможність.

Нормативна база бухгалтерського обліку дозволяє підприємствам адаптувати облікову політику відповідно до специфіки їх діяльності та розмірів, що підвищує гнучкість управління фінансовими ресурсами і оптимізацію податкових зобов'язань.

Загалом, належна організація обліку не тільки сприяє виконанню законодавчих вимог, а й забезпечує основу для прозорого ведення бізнесу та зниження ризиків, що є важливим фактором стабільного функціонування і розвитку підприємства.

У сучасних умовах розвитку бухгалтерського обліку основними напрямками його вдосконалення є розробка концепцій, що враховують нові виклики глобалізації та інтеграції, а також методологічне оновлення. Бухгалтерський облік має адаптуватися до сучасних вимог якості інформації для прийняття управлінських рішень і забезпечення прозорості фінансової звітності. Інституційний підхід стає ключовим для аналізу і модернізації облікової системи, дозволяючи інтегрувати облік у ширший соціально-економічний контекст. Це включає поступовий перехід до міжнародних стандартів фінансової звітності, що сприяє гармонізації облікових практик, і підвищує інвестиційну привабливість українських компаній.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ (НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «СТАНІСЛАВСЬКА ТОРГОВА КОМПАНІЯ»)

2.1. Характеристика та основні аспекти діяльності ТОВ «Станіславська торгова компанія»

Галузь виробництва та торгівлі лікєро-горілочаними виробами є важливою складовою харчової промисловості та економіки в цілому, і має стабільний попит як на внутрішньому, так і на міжнародному ринках. Виробництво горілки та інших алкогольних напоїв вимагає відповідного ліцензування, дотримання жорстких стандартів якості та сертифікацій. Україна має багату історію в галузі виробництва алкогольних напоїв, і лікєро-горілочана продукція є одним із значних статей експорту. Традиційно українська продукція цінується за високу якість, дотримання класичних рецептів і використання якісної сировини.

Щодо обсягів виробництва, Україна посідає одне з провідних місць серед країн-виробників алкоголю у Східній Європі. На ринку працює чимало відомих виробників, які займаються як виробництвом, так і торгівлею лікєро-горілочаними виробами, і серед них своє місце займає ТОВ «Станіславська торгова компанія». Компанії, що працюють у цій галузі, як правило, займаються оптовою та роздрібною торгівлею. Оптова торгівля дозволяє реалізувати продукцію через дистриб'юторські мережі, в тому числі на міжнародному рівні, а роздрібна — забезпечує прямий контакт з кінцевим споживачем.

Серед ключових тенденцій галузі можна виділити підвищений попит на експортні поставки, особливо до країн Європи, Азії та СНД. Однак важливим викликом є дотримання стандартів якості та вимог щодо безпеки продукції, що вводяться в різних країнах. Виробництво алкоголю також є підконтрольним державі через податкове регулювання та ліцензування, тому компанії змушені пристосовуватись до нормативно-правової бази, яка змінюється досить часто. У сучасних умовах на ринок впливає також конкуренція з боку іноземних

виробників і запровадження різних імпорتنих мит і податків на продукцію, що значно підвищує витрати компаній.

ТОВ «Станіславська торгова компанія» зареєстроване як товариство з обмеженою відповідальністю 25 червня 2004 року в місті Києві. Компанія має ЄДРПОУ 32873692 і розташована за адресою: вул. Леоніда Первомайського, будинок 9, офіс 33. Юридична форма ТОВ є поширеною для підприємств даного типу, оскільки дозволяє залучати інвестиції від засновників і при цьому обмежує їх відповідальність в межах вкладеного капіталу [36].

На сьогодні компанія перебуває у стані банкрутства, і щодо її активів здійснюється процес ліквідації під контролем уповноважених осіб.

Статутний капітал ТОВ «Станіславська торгова компанія» становить 6 317 582 грн. Основним засновником підприємства є ТОВ «Волиньінвестсервіс» яке володіє 100% часткою у статутному капіталі. Кінцевим бенефіціаром компанії є Бахматюк Олег Романович, відомий український підприємець, який бере участь у створенні і розвитку численних компаній в Україні, зокрема у галузі агропромислового комплексу і торгівлі [36].

Основними видами діяльності підприємства є виробництво та оптова торгівля лікєро-горілчаними виробами. За КВЕД підприємство займається наступними видами «діяльності»:

- неспеціалізована оптова торгівля (46.90) — продаж товарів широкого асортименту великими партіями для забезпечення дистриб'юторських ланок.
- дистиляція, ректифікація та змішування спиртних напоїв (11.01) — виготовлення високоякісної продукції, що відповідає класичним рецептурам і технологіям.
- будівництво інших споруд (42.99) — ймовірно, підприємство також здійснює діяльність у сфері нерухомості чи інфраструктури.
- роздрібна торгівля харчовими продуктами (47.29) — реалізація товарів через спеціалізовані торгові точки.
- надання в оренду устаткування (77.39) — здача в оренду устаткування для бізнесів різних сфер.

- діяльність приватних охоронних служб (80.10) — забезпечення захисту власного і партнерського бізнесу» [36].

Компанія виробляє лікєро-горілчану продукцію, зокрема горілку та інші міцні спиртні напої, використовуючи традиційні технології дистиляції та рецептури. Основні бренди підприємства — це Франківська™ і Цісарська™, які вже набули популярності на ринку. Ці торгові марки орієнтовані як на українського споживача, так і на закордонних клієнтів.

Компанія займається експортом продукції до ряду країн, серед яких Вірменія та Філіппіни, що дозволяє підприємству розширити ринки збуту і підвищити впізнаваність бренду за межами України. У той же час компанія імпортує деякі товари з таких країн, як Данія, Німеччина, Італія та Польща, що дозволяє забезпечити високі стандарти якості і технологічного оснащення на власному виробництві.

ТОВ «Станіславська торгова компанія» зареєстровано як платника ПДВ з 28 липня 2004 року. Незважаючи на складний фінансовий стан і процес банкрутства, податковий борг компанії станом на 2024 рік відсутній, так само як і борги по ЄСВ. Це свідчить про відповідальне ставлення до податкових зобов'язань, що, ймовірно, зумовлено діяльністю досвідченого управлінського складу [36].

ТОВ «Станіславська торгова компанія» є підприємством з багатопрофільною діяльністю, яке займає своє місце на ринку виробництва і дистрибуції лікєро-горілчаних виробів, а також торгівлі іншими товарами. Наразі компанія перебуває в процесі банкрутства, однак продовжує свою діяльність у напрямках експорту, розширення дистриб'юторської мережі та оренди устаткування. Діяльність у сфері виробництва алкогольної продукції та активна присутність на міжнародному ринку допомагає підприємству підтримувати конкурентоздатність. ТОВ «Станіславська торгова компанія» продовжує функціонувати в непростих умовах завдяки підтримці засновників та стабільній присутності на ринку.

2.2. Особливості організації бухгалтерського обліку та формування звітності у ТОВ «Станіславська торгова компанія»

Організація бухгалтерського обліку на підприємстві є одним із найважливіших аспектів його діяльності, оскільки забезпечує формування фінансової інформації для прийняття управлінських рішень, контролю за фінансовими результатами і відповідністю законодавчим вимогам. Бухгалтерський облік дозволяє компанії фіксувати всі господарські операції, відстежувати грошові потоки, управління активами і пасивами, а також надавати зовнішнім користувачам (партнерам, державним органам, інвесторам) достовірну інформацію про фінансовий стан. Це створює фундамент для успішного розвитку компанії, сприяє прозорості та довірі до неї з боку зовнішніх зацікавлених осіб.

Організація бухгалтерського обліку є процесом формування структури, методів і процедур, які дозволяють забезпечити своєчасне і коректне облікове відображення всіх операцій компанії. До цього процесу належать підбір і систематизація даних, вибір методів обліку, забезпечення контролю над дотриманням облікової політики підприємства та адаптація облікових процесів до змін у законодавстві. Вибір методів обліку та розподіл облікових функцій між працівниками залежить від структури та специфіки діяльності підприємства. Важливим етапом у цьому процесі є розробка облікової політики підприємства, де детально прописуються обрані методи обліку, плани рахунків, форми бухгалтерських документів і порядок їх обробки.

На ТОВ "Станіславська торгова компанія" бухгалтерський облік організований відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку України. Враховуючи обсяг діяльності компанії, яка займається виробництвом і торгівлею лікєро-горілковою продукцією, її облік спрямований на забезпечення точного відображення витрат і доходів, пов'язаних з виробництвом і реалізацією продукції, а також на контроль за матеріальними і фінансовими ресурсами. Бухгалтерія компанії відповідає за ведення повного циклу облікових операцій:

від обробки первинних документів до складання фінансової звітності, яка передається до державних контролюючих органів.

ТОВ "Станіславська торгова компанія" відповідно до встановлених законодавством критеріїв відноситься до категорії малих підприємств. Це дає компанії можливість обирати спрощену систему ведення бухгалтерського обліку, що дозволяє значно скоротити кількість використовуваних рахунків, а також полегшити обробку та аналіз облікової інформації. Спрощений підхід дозволяє малим підприємствам зосереджуватися на ключових операціях без необхідності ведення зайвих записів.

Однак, згідно з обліковою політикою ТОВ "Станіславська торгова компанія", підприємство обрало загальну систему ведення обліку і використовує загальний план рахунків. Це рішення дозволяє більш детально відображати фінансово-господарські операції, що особливо важливо з урахуванням обсягу і специфіки виробничо-торговельної діяльності компанії. Загальна система обліку дозволяє підприємству здійснювати контроль над усіма аспектами діяльності, враховуючи необхідність відображення доходів і витрат, пов'язаних із виробництвом, продажем і експортом продукції.

На підприємстві розроблена облікова політика, яка визначає всі основні принципи і процедури обліку, враховуючи обраний робочий план рахунків, методику обліку витрат на виробництво, управління основними засобами та іншими активами. Вона містить порядок відображення доходів і витрат, списання запасів, обліку витрат на збут і виробництво, амортизації основних засобів, а також правила інвентаризації активів і пасивів.

Облікові процедури включають такі етапи:

1. Первинна реєстрація операцій. На цьому етапі всі господарські операції реєструються на основі первинних документів, таких як акти приймання, накладні, рахунки-фактури та інші. Ці документи служать основою для подальшого відображення даних в обліковій системі.

2. Відображення в регістрах обліку. Інформація з первинних документів заноситься до відповідних регістрів обліку за рахунками загального

плану. Оскільки підприємство використовує загальний план рахунків, то кожна операція відображається з деталізацією, що дозволяє отримувати точні дані для аналізу.

3. Синтетичний та аналітичний облік. Усі дані систематизуються в синтетичних рахунках (загальнованих), а також у аналітичних рахунках для детальнішого відображення фінансових операцій. Це забезпечує глибокий аналіз кожної статті доходів і витрат.

4. Формування фінансової звітності. Підприємство складає фінансову звітність за національними стандартами. Згідно з національними вимогами, це включає підготовку Балансу, Звіту про фінансові результати, Звіту про рух грошових коштів та Звіту про власний капітал та приміток до неї, що є обов'язковими для подання до контролюючих органів.

5. Подання звітності до державних органів. Бухгалтерія підприємства вчасно формує та подає звіти до податкової служби, органів державної статистики та інших контролюючих структур. Це забезпечує виконання вимог законодавства і дозволяє підприємству уникати штрафів та санкцій за несвоєчасну звітність.

Розглянемо організацію бухгалтерського обліку у ТОВ «Станіславська торгова компанія» на прикладі кількох основних об'єктів.

Методика обліку основних засобів регламентується НП(С)БО 10 «Облік основних засобів». Розглянемо завдання та методичні основи організації бухгалтерського обліку основних засобів.

Бухгалтерський облік основних засобів повинен забезпечити виконання таких завдань: формування фактичних витрат, пов'язаних із прийняттям активів як основних засобів до бухгалтерського обліку; правильне оформлення та своєчасне відображення операцій з руху (придбання, внутрішнє переміщення, вибуття) об'єктів; контроль за збереженням об'єктів, прийнятих на облік; вибір оптимального способу нарахування амортизації; повний облік витрат, пов'язаних із підтриманням об'єктів у робочому стані; забезпечення контролю за збереженням основних засобів; достовірне визначення фінансових результатів

від вибуття (продажу) об'єктів; отримання інформації про основні засоби, необхідної для розкриття в бухгалтерській звітності.

Ці завдання вирішуються за допомогою належної документації та забезпечення правильної організації обліку наявності та руху основних засобів, розрахунків з амортизації та обліку витрат на їх ремонт у ТОВ «Станіславська торгова компанія». Аналітичний облік руху та наявності основних засобів на підприємстві здійснюється в інвентарних картках. Бухгалтерія веде інвентарні картки в одному екземплярі. Записи в ці картки здійснюються на основі актів приймання-передачі об'єктів основних засобів, актів їх переміщення, документів щодо дообладнання, реконструкції, модернізації, капітального ремонту та списання, а також на основі технічних паспортів і інших документів.

В інвентарних картках наводяться основні дані по об'єкту на дату прийняття на облік, зокрема початкова вартість, строк корисного використання та фактичний строк експлуатації, сума нарахованої амортизації, а також дані про переоцінку, внутрішнє переміщення. Якщо існує велика кількість об'єктів основних засобів, які перебувають у структурних підрозділах підприємства, з метою контролю збереження облік основних засобів здійснюється в інвентарному списку чи іншому документі, що містить інформацію про номер і дату інвентарної картки, інвентарний номер об'єкта, його найменування, початкову вартість та дані про вибуття чи переміщення об'єкта.

Синтетичний облік наявності та руху основних засобів, що належать підприємству на правах власності, здійснюється за рахунками: 10 «Основні засоби» та 13 «Амортизація основних засобів». Усі господарські операції, пов'язані з рухом основних засобів, оформлюються супровідними документами. Ці документи є первинними обліковими документами, на основі яких ведеться бухгалтерський облік. У ТОВ «Станіславська торгова компанія» розроблена раціональна система документообігу, визначені посадові особи, відповідальні за збереження і переміщення об'єктів основних засобів.

Нарахування амортизації об'єктів основних засобів проводиться одним із методів – прямолінійним. Застосування методів нарахування амортизації для

основних засобів здійснюється протягом усього строку корисного використання об'єктів, що входять до цієї групи.

Запаси є значним елементом активів ТОВ «Станіславська торгова компанія» та займають важливе місце у структурі її капіталу. Ефективний облік запасів дозволяє не тільки оптимізувати витрати підприємства, але й підвищити точність управлінських рішень. Для компанії, яка займається виробництвом і торгівлею лікєро-горілковою продукцією, правильне відображення запасів є критичним, оскільки це напряму впливає на облікові показники рентабельності та ліквідності.

Запаси включають як сировину і матеріали для виробництва, так і готову продукцію та товари для подальшого продажу. Завдяки якісно організованому обліку ТОВ «Станіславська торгова компанія» може уникати затримок у виробництві, контролювати собівартість та забезпечувати рентабельність своїх операцій. Організація обліку запасів полягає у визначенні політики їхньої оцінки, облікових методів та процедур управління, що дозволяє оперативно та достовірно відображати зміни у вартості запасів, їхніх обсягах і стані.

ТОВ «Станіславська торгова компанія» веде бухгалтерський облік запасів відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку, зокрема до П(С)БО 9 «Запаси». Облікова політика компанії передбачає, що всі запаси відображаються за первісною вартістю, а у випадку зниження вартості до рівня чистої вартості реалізації – з проведенням переоцінки.

Компанія також передбачає розмежування обліку за такими основними категоріями:

- сировина та матеріали – використовуються у виробництві лікєро-горілкової продукції;
- готова продукція – лікєро-горілкова продукція, готова до реалізації або продажу;
- товари для продажу – готова продукція для дистрибуції через мережі постачання та роздрібні точки.

ТОВ «Станіславська торгова компанія» у своїй обліковій політиці використовує метод середньозваженої собівартості для оцінки вартості запасів. Такий метод дозволяє розрахувати середню ціну одиниці запасів, що враховує різні партії за їхньою вартістю і кількістю. Середньозважений метод є прийнятним для підприємства, яке часто закуповує сировину та матеріали за різними цінами протягом періоду.

Для ефективного управління запасами в ТОВ «Станіславська торгова компанія» впроваджено раціональну систему документообігу. Облік запасів ведеться за допомогою стандартних облікових документів, таких як:

- Прибуткові накладні – для фіксації надходження матеріалів;
- Акти списання – для обліку витрачання сировини та матеріалів у виробничому процесі;
- Переміщувальні накладні – для контролю внутрішнього переміщення запасів між підрозділами;
- Звітні відомості – для фіксування залишків запасів та проведення інвентаризації.

Інвентаризація є важливою складовою системи контролю за запасами і проводиться на ТОВ «Станіславська торгова компанія» регулярно. Мета інвентаризації – виявлення розбіжностей між даними обліку і фактичними залишками, що дозволяє уникати втрат і забезпечувати точність облікових даних. У разі виявлення надлишків або нестач, компанія відповідно до законодавства здійснює коригування в обліку, щоб відобразити реальний стан запасів.

ТОВ «Станіславська торгова компанія» у своїй обліковій політиці передбачає, що запаси списуються в міру їх використання у виробничих процесах або реалізації. Списання здійснюється на підставі актів списання та інших підтверджуючих документів. Підприємство використовує такі основні принципи для списання:

- Сировина та матеріали списуються на собівартість продукції;
- Готова продукція списується після продажу як витрати на реалізацію.

ТОВ «Станіславська торгова компанія» використовує сучасну автоматизовану систему обліку, що дозволяє зменшити кількість ручної праці та підвищити точність облікових операцій. Інформаційна система дозволяє відстежувати залишки, планувати потреби в матеріалах, контролювати поставки та своєчасно формувати звіти для управління запасами.

Організація обліку запасів у ТОВ «Станіславська торгова компанія» ґрунтується на дотриманні національних стандартів і забезпеченні точності в управлінні ресурсами. Завдяки раціональному обліку запасів компанія може уникати надмірних витрат, ефективно використовувати ресурси і контролювати собівартість продукції.

Облік розрахунків з покупцями та постачальниками коротко характеризує ефективність застосовуваної розрахунково-кредитної політики з контрагентами підприємства. Це може бути відвантаження за передоплатою та за фактом, з відстрочкою платежу або по бартеру. Різноманіття варіантів розрахунків, як неденежних форм, так і готівкових та безготівкових операцій із покупцями, автоматично створює певні ризики порушення термінів оплати, виникнення простроченої або безнадійної заборгованості. У деяких випадках це допустимо і вимагає відповідного платіжно-фінансового контролю, в інших випадках — неминуче, і призводить до негативних наслідків у вигляді судових позовів до недобросовісних партнерів. Фінансовий стан і стабільність компанії безпосередньо залежать від розміру дебіторських і кредиторських зобов'язань, а вдосконалення обліку розрахунків із покупцями та замовниками є невід'ємною частиною управлінських завдань. Постійний моніторинг боргів необхідний для надання чіткої картини стану справ в організації. Наявність великої суми дебіторської заборгованості призводить до нераціонального кредитування покупців і може стати причиною відтоку коштів. Це, у свою чергу, ускладнює можливість підприємства вчасно розрахуватися з кредиторами та погасити власні борги.

Високий рівень кредиторської заборгованості свідчить про регулярне невиконання постачальником своїх зобов'язань з відвантаження товарів,

продукції, виконання послуг або вказує на правові особливості переходу права власності, закріплені в договорі. Порядок обліку розрахунків із покупцями та постачальниками включає формування достовірної та своєчасної інформації, дотримання загальноприйнятих форм договорів і первинної документації за здійсненими угодами, контроль за зобов'язаннями, а також регулярне проведення звірок із контрагентами.

Розгляньмо методи вдосконалення обліку розрахунків із покупцями та постачальниками.

Внутрішньогосподарський контроль здійснюється об'єднаннями, організаціями та установами. Його завданням є контроль за підприємницькою діяльністю у виробничих одиницях (філіях, дочірніх підприємствах тощо). Некоректне оформлення документів, які підтверджують проведений взаємозалік, може призвести, наприклад, до того, що суми ПДВ, відшкодовані з бюджету в результаті цієї операції, не будуть визнані податковими органами, що може спричинити стягнення штрафів та пені до бюджету. Бухгалтери часто допускають помилки при проведенні взаємозаліків і складанні актів звірки. Відсутність розбіжностей щодо взаємозаліків має бути підтверджено перевіркою взаєморозрахунків і оформленням двостороннього акту звірки розрахунків, де необхідно вказати підставу виникнення зустрічної заборгованості, дату проведення взаємозаліку, документи, що підтверджують виникнення заборгованості, суми заборгованості та суму залікованих вимог із виділенням сум ПДВ. Часто допускаються помилки при складанні акту звірки взаємних розрахунків. Організації обмежуються складанням акту, в якому зазначаються всі необхідні показники для визначення найменування, кількості, вартості здійснених поставок і дати складання документа. Проте з тексту акту звірки впливає лише те, що сторони виявили суму взаємної заборгованості, але не висловили волі погасити ці борги заліком зустрічних вимог чи іншим способом, наприклад, оплатою грошовими коштами.

Для вдосконалення контролю обов'язковим є проведення інвентаризації розрахунків із постачальниками та підрядниками. Керівництву ТОВ

«Станіславська торгова компанія» необхідно сформувати інвентаризаційну комісію. Інвентаризаційна комісія в процесі своєї роботи має перевірити правильність розрахунків із банками, фінансовими, податковими органами, позабюджетними фондами, іншими організаціями, а також зі структурними підрозділами організації, що ведуть окремий баланс; правильність і обґрунтованість суми заборгованості, яка обліковується за розрахунками з постачальниками та підрядниками. Впровадження інвентаризаційної комісії дозволить зменшити кількість помилок у роботі та прискорити її процес.

Таким чином, для вдосконалення системи внутрішнього контролю рекомендуються такі заходи:

1. Створити комісію для роботи з дебіторською заборгованістю за розрахунками з постачальниками та підрядниками, в обов'язки якої входить систематичне спостереження за станом розрахункової дисципліни, проведення регулярних звірок розрахунків. Важливою складовою оперативної роботи комісії має бути ведення картотеки нагадувань боржникам і своєчасне пред'явлення претензій щодо оплати продукції.

2. Проводити аналіз складу і структури дебіторської та кредиторської заборгованості за конкретними постачальниками і підрядниками, а також за термінами виникнення заборгованості чи термінами їх можливого погашення, що дозволить своєчасно виявляти прострочену заборгованість і вживати заходів щодо її стягнення. Ввести документообіг, оскільки дані про терміни виникнення (погашення) заборгованості повинні бути регулярними та оперативними; їх доцільно акумулювати в окремому документі, наприклад, у реєстрі старіння рахунків постачальників і підрядників. Такий реєстр можна скласти у вигляді матриці, де по рядках вказуються суб'єкти заборгованості, а по стовпцях – терміни виникнення. Реєстр може оперативно виявляти тих боржників, успішна робота з якими може принести найбільший результат для організації, а також тих, з ким потрібно встановити особливі відносини.

3. Постійно стежити за співвідношенням розрахунків із постачальниками та підрядниками, оскільки значне переважання дебіторської

заборгованості створює загрозу фінансовій стабільності підприємства і вимагає залучення додаткових джерел фінансування, а перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською може призвести до неплатоспроможності підприємства.

4. Контролювати оборотність дебіторської і кредиторської заборгованості, а також стан розрахунків за простроченою заборгованістю, оскільки в умовах інфляції будь-яка відстрочка платежу призводить до того, що підприємство фактично отримує лише частину вартості поставленої продукції, тому бажано розширити систему авансових платежів.

5. Організувати на підприємстві систему аналітичного обліку дебіторської заборгованості за розрахунками з постачальниками і підрядниками не тільки за строками, але й за розмірами, місцем знаходження юридичних і фізичних осіб та умовами оплати.

Фінансова звітність є одним із основних інструментів управління фінансовими ресурсами підприємства і забезпечення прозорості його діяльності. Для ТОВ «Станіславська торгова компанія», яке здійснює виробництво та торгівлю лікєро-горілковою продукцією, належне формування фінансової звітності є ключовим для підтримки репутації серед партнерів, інвесторів, а також для виконання законодавчих вимог. Фінансова звітність відображає фінансові результати діяльності підприємства, його стан на кінець звітного періоду, що дозволяє користувачам (власникам, інвесторам, кредиторам, державним органам) оцінити ефективність діяльності компанії та приймати управлінські рішення.

ТОВ «Станіславська торгова компанія» формує фінансову звітність відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку (НП(С)БО), які регулюють принципи визнання, оцінки, відображення в обліку і розкриття інформації.

Фінансова звітність ТОВ «Станіславська торгова компанія» включає основні форми, встановлені законодавством України:

1. Баланс (Звіт про фінансовий стан) – відображає склад і джерела фінансових ресурсів підприємства на звітну дату. Баланс складається з таких розділів, як необоротні активи, оборотні активи, власний капітал і зобов'язання.

2. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) – розкриває інформацію про доходи, витрати і фінансові результати підприємства за звітний період.

3. Звіт про рух грошових коштів – показує надходження і вибуття грошових коштів протягом звітного періоду за операційною, інвестиційною та фінансовою діяльністю.

4. Звіт про власний капітал – відображає зміни у власному капіталі підприємства протягом звітного періоду, включаючи статутний капітал, нерозподілений прибуток, резерви та інші компоненти капіталу.

5. Примітки до фінансової звітності – містять детальне розкриття інформації про значні статті фінансової звітності, облікову політику підприємства, а також ризики та невизначеності.

Облікова політика ТОВ «Станіславська торгова компанія» включає вибір методів оцінки і відображення у звітності всіх операцій, які найкраще відображають специфіку діяльності компанії. Вона затверджується керівництвом підприємства і містить положення щодо обліку запасів, основних засобів, методів амортизації, оцінки доходів і витрат. Підприємство використовує середньозважений метод для обліку вартості запасів і прямолінійний метод амортизації основних засобів. Всі елементи облікової політики розкриваються у примітках до фінансової звітності, що забезпечує прозорість та зрозумілість звітних даних.

Процес складання фінансової звітності у ТОВ «Станіславська торгова компанія» включає такі основні етапи:

1. Збір та систематизація первинних даних – бухгалтерія підприємства збирає і систематизує дані з первинних документів, що підтверджують господарські операції.

2. Проведення розрахунків та закриття рахунків – здійснюються розрахунки по всіх облікових операціях, зокрема обчислення амортизації, переоцінки, витрат і доходів. Закриття рахунків забезпечує визначення остаточного фінансового результату за звітний період.

3. Підготовка та складання звітних форм – на основі даних облікових реєстрів складаються всі форми фінансової звітності.

4. Перевірка звітності та її затвердження – фінансова звітність проходить внутрішню перевірку для забезпечення відповідності даних національним стандартам. Після перевірки звітність затверджується керівництвом підприємства.

Відповідальність за формування фінансової звітності на ТОВ «Станіславська торгова компанія» несе бухгалтерська служба на чолі з головним бухгалтером. Вони відповідають за достовірність, своєчасність і повноту фінансових даних. З метою забезпечення точності звітних даних проводиться регулярний контроль за дотриманням облікової політики та своєчасним відображенням господарських операцій. Компанія також передбачає проведення внутрішніх перевірок і ревізій, які дозволяють виявляти помилки та неточності ще до подання звітності.

ТОВ «Станіславська торгова компанія» подає фінансову звітність до податкових органів, органів статистики та інших контролюючих структур відповідно до вимог законодавства України. Крім того, підприємство оприлюднює фінансову звітність для ознайомлення контрагентами, інвесторами і партнерами, що підвищує рівень довіри до компанії і забезпечує прозорість її діяльності.

Фінансова звітність ТОВ «Станіславська торгова компанія» організована відповідно до національних стандартів і принципів обліку. Завдяки належній обліковій політиці та строгій системі контролю компанія може забезпечувати точність і достовірність своїх фінансових даних. Цей підхід дозволяє компанії ефективно планувати свої ресурси, мінімізувати ризики і забезпечувати стабільність фінансового стану.

Висновок до розділу 2

Галузь виробництва та торгівлі лікєро-горілочаними виробами є важливою складовою харчової промисловості України, зокрема, завдяки стабільному попиту на продукцію як на внутрішньому, так і на міжнародному ринках. Виробництво горілки та інших алкогольних напоїв передбачає дотримання суворих стандартів якості та ліцензування, що робить галузь стабільною і регульованою. ТОВ «Станіславська торгова компанія» також займається імпортом товарів з таких країн, як Данія, Німеччина, Італія та Польща, що дозволяє забезпечити високий рівень технологічного оснащення на власному виробництві. Крім того, компанія зареєстрована як платник ПДВ, і на момент 2024 року не має податкових заборгованостей, що свідчить про відповідальне ставлення до виконання податкових зобов'язань.

Незважаючи на складний фінансовий стан і процес банкрутства, компанія продовжує здійснювати свою діяльність, зокрема в напрямку експорту та розширення дистриб'юторської мережі, а також оренди устаткування.

Організація бухгалтерського обліку на ТОВ «Станіславська торгова компанія» здійснюється відповідно до національних стандартів, що забезпечує правильне і своєчасне відображення господарських операцій, фінансових результатів та дотримання законодавчих вимог. Вибір загальної системи обліку та застосування плану рахунків дозволяють компанії детально відображати всі аспекти фінансової діяльності, що особливо важливо з огляду на її специфіку, пов'язану з виробництвом та торгівлею лікєро-горілочаною продукцією. Усі етапи бухгалтерського обліку, від первинного документування до складання фінансової звітності, чітко регламентовані, що дозволяє забезпечити прозорість та точність облікових даних.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВАХ (НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «СТАНІСЛАВСЬКА ТОРГОВА КОМПАНІЯ»

3.1. Удосконалення організації бухгалтерського обліку на малих підприємствах

Облікова політика – це сукупність варіантів ведення бухгалтерського та податкового обліку і складання звітності. Облікова політика розробляється кожною організацією самостійно. При цьому здійснюється вибір варіантів обліку в межах, передбачених нормативно-правовими актами. Також в обліковій політиці відображаються вибрані організацією методи обліку, які можуть мати різне тлумачення в бухгалтерському або податковому законодавстві. Облікова політика формується на підставі національних положень бухгалтерського обліку або на підставі міжнародних стандартів фінансової звітності.

Облікова політика підприємства є важливим інструментом для систематизації та організації бухгалтерського обліку, визначаючи принципи, методи та правила, які використовуються для ведення обліку, підготовки та подання фінансової звітності.

Згідно з пунктом 9 НП(С)БО 6, «облікова політика може змінюватися лише в певних випадках. Зміни можуть бути внесені, якщо:

1. Змінюються статутні вимоги або вимоги органу, який затверджує національні положення бухгалтерського обліку.
2. Зміни необхідні для забезпечення достовірного відображення подій чи операцій у фінансовій звітності підприємства» [6].

Таким чином, зміни в обліковій політиці не є випадковими та повинні бути обґрунтовані змінами в законодавстві або виникненням нових обставин, що вимагають коригування методів обліку для точнішого відображення фінансового стану підприємства.

Згідно з пунктом 10, не вважається зміною облікової політики встановлення облікової політики для нових подій або операцій, які раніше не мали місце. Окрім того, зміна облікової політики не вважається, якщо вона стосується лише нових видів діяльності чи операцій, що не були виконані раніше [6].

Зміни в обліковій політиці повинні застосовуватися з моменту їх виникнення, за винятком випадків, передбачених пунктом 13 НП(С)БО 6. Якщо зміна облікової політики стосується минулих періодів, то це відображається в фінансовій звітності через коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітного року, а також шляхом повторного надання порівняльної інформації щодо попередніх звітних періодів (пункт 12). Це дозволяє забезпечити зіставність даних і відображення змін у фінансових звітах підприємства [6].

Якщо ж неможливо точно визначити суму коригування нерозподіленого прибутку на початок звітного року, зміни в обліковій політиці будуть поширюватися тільки на події та операції, які сталися після дати зміни облікової політики (пункт 13 [6]).

Важливим є також положення щодо змішування змін в обліковій політиці та змін облікових оцінок. Якщо неможливо розрізнити ці зміни, вони повинні розглядатись та відображатись як зміни в облікових оцінках (пункт 14). Це дозволяє уникнути плутанини між різними типами змін та забезпечити коректне відображення у звітності [6].

Таким чином, облікова політика є важливою складовою системи бухгалтерського обліку підприємства, і зміни в ній повинні бути чітко обґрунтованими та відповідати вимогам законодавства і стандартів бухгалтерського обліку.

Облікова політика є основою організації бухгалтерського обліку на будь-якому підприємстві, включаючи малі підприємства. Вона визначає загальні принципи, методи та підходи до ведення обліку, що забезпечує правильне і достовірне відображення фінансових операцій в облікових реєстрах та

фінансовій звітності підприємства. Зв'язок між обліковою політикою та організацією обліку на малих підприємствах є безпосереднім і взаємозалежним.

Для малих підприємств облікова політика визначає такі ключові аспекти організації обліку:

- Облікова політика включає вибір методів для обліку активів, зобов'язань, доходів і витрат. Наприклад, на малих підприємствах можуть використовуватись спрощені методи обліку або методи нарахування, якщо цього вимагають умови діяльності.

- Облікова політика визначає принципи оцінки активів і зобов'язань (наприклад, за собівартістю або справедливою вартістю), що безпосередньо впливає на фінансову звітність підприємства.

- Оскільки малі підприємства часто мають обмежений штат бухгалтерії, облікова політика повинна містити чіткі рекомендації щодо використання облікових оцінок, щоб мінімізувати суб'єктивність у процесі ведення обліку.

- Для малих підприємств важливо чітко визначити, хто і як веде облік, чи використовуються спеціалізовані програмні продукти, чи здійснюється облік на підприємстві штатним бухгалтером чи аутсорсинговою компанією. Облікова політика визначає основи для цих рішень, що дозволяє забезпечити ефективність організації обліку.

Малі підприємства, як правило, мають меншу кількість персоналу та обмежені фінансові ресурси, тому організація обліку повинна бути простішою, але при цьому ефективною і відповідати законодавчим вимогам. Облікова політика для таких підприємств повинна бути адаптована до їх розміру та специфіки діяльності, однак вона не повинна відрізнятися від вимог НП(С)БО.

Для малого бізнесу облікова політика зазвичай спрямована на спрощення облікових процедур, що дозволяє оптимізувати час і витрати на ведення бухгалтерії. Наприклад, підприємства можуть обирати спрощену систему обліку доходів і витрат, що зменшує кількість необхідних звітів і розрахунків.

Малі підприємства часто використовують касовий метод обліку, при якому доходи і витрати визнаються у момент отримання або виплати грошових коштів.

Це простіше для організації обліку, оскільки не потребує нарахувань та складних розрахунків.

Також, малі підприємства можуть не мати великих активів або складних операцій, тому оцінка активів і зобов'язань може бути більш спрощеною (наприклад, відсутність необхідності в оцінці запасів за справедливою вартістю). Облікова політика допомагає визначити критерії для таких оцінок, щоб зберегти відповідність фінансової звітності вимогам законодавства.

На основі результатів проведеного дослідження ТОВ «Станіславська торгова компанія» необхідно розробити напрямки щодо покращення бухгалтерського обліку підприємств малого бізнесу. Під час проведеного дослідження було встановлено, що в аналізованій компанії в обліковій політиці недостатньо уваги приділено детальному опису бухгалтерських розрахунків доходів, витрат та фінансових результатів. Також в обліковій політиці не враховуються фактори впливу галузевих та регіональних особливостей здійснення діяльності підприємствами малого бізнесу. Як фактори, що гальмують розвиток малого підприємництва, можна виокремити обмеження в сфері антимонопольного законодавства, що знижує конкурентоспроможність порівняно з великими підприємствами, недостатню зацікавленість у вкладеннях у наукоємні та інноваційні сфери через відсутність належного стимулювання. Усі проаналізовані вище особливості необхідно враховувати при розробці облікової політики для того, щоб вибрати найбільш оптимальний варіант методів обліку та аналізу результатів діяльності малих підприємств.

Розгляд взаємозв'язку компонентів облікової політики та регіональних і територіальних факторів, що на неї впливають, дозволить суттєво підвищити ефективність обліково-аналітичних процедур, оскільки завдяки цьому можна буде здійснювати оперативний контроль за змінами, що відбуваються. Особливо актуальним такий підхід є для малих підприємств, які здійснюють кілька різноманітних видів діяльності, що потребують різних методів визнання доходів та витрат, а отже, і різного документального оформлення, використання методів калькулювання та бюджетування. Аналіз впливу зовнішніх факторів на окремі

види діяльності дозволить оперативно реагувати та скорочувати або збільшувати певні напрями роботи, щоб підвищити конкурентоспроможність.

Для оперативного обліку доходів організації в обліковій політиці повинні бути вказані типи основних документів, що використовуються при розрахунках з покупцями, процедури заповнення цих документів і основні записи, що використовуються для розрахунків з покупцями, процес підтвердження прострочених рахунків дебіторської заборгованості та порядок її анулювання. Для вирішення цього питання ТОВ «Станіславська торгова компанія» необхідно зареєструвати ці позиції в своїй обліковій політиці, що стосується розрахунків з покупцями.

Крім того, була визначена проблема повільної організації обміну файлами з оптовими покупцями.

Для вирішення цієї проблеми необхідно впровадити електронний документообіг. Формування інформації в режимі реального часу є важливим моментом у бухгалтерських розрахунках. Найважливіше для організації — бути максимально швидким, і цього можна досягти лише за допомогою новітніх комп'ютерних технологій. Цю проблему потрібно вирішити, оскільки при наявності помилок в початкових документах бухгалтер спочатку знайде і виправить помилки, а потім потрібно фізично передати ці документи відповідальній особі в паперовому вигляді.

Важливою проблемою для підприємства є відсутність контролю за веденням бухгалтерського обліку з боку організації. В організаціях менеджери отримують неповну інформацію правильного рівня. На нашу думку, головний бухгалтер не здійснює достатнього контролю за веденням облікової дисципліни з обліку розрахунків, доходів та витрат, оскільки бухгалтер, на якого покладено ці ділянки обліку, здійснює ряд помилок як в оформленні первинних документів, так і в дотриманні графіка документообігу. Рішення цієї проблеми полягає в тому, щоб приділяти належну увагу бухгалтерському обліку, тобто тому, як контролюється ведення обліку розрахунків з клієнтами та замовниками, чи були відповідні документи доставлені вчасно для обліку, чи вчасно оформлюються

бухгалтерські документи та чи отримана зворотна зв'язок від покупців і замовників.

Грунтуючись на вищезазначених проблемах аналізу в організаціях малого бізнесу, можна зробити наступні пропозиції (рисунок 3.1).

1. Внутрішня перевірка документів

- При перевірці документів витрачається менше часу, ніж коли складаються ці документи. При цьому якість підготовки та достовірність документів після перевірки значно покращується. Таким чином, витрачається менше часу на подальше виправлення недоліків, які можуть бути виявлені сторонніми перевіряючими в уже представлених їм звітних документах.
- Для того щоб швидко виявити недоліки та порушення, допомагають аудиторські перевірки. Ці перевірки можуть мати форму внутрішнього та зовнішнього аудиту.

2. Щомісячна звірка заборгованості покупців

- Щоб правильно провести таку звірку, потрібно створити порядок (наприклад, не пізніше 5-го числа кожного місяця). Згідно з цим порядком будуть направлятися акти звірки. Однак проведення таких звірок повинно бути незалежним від проведення щорічної інвентаризації.
- До щомісячних актів звірки додатково потрібно направляти лист із проханням розглянути і підтвердити (у разі згоди) дані про наявну заборгованість. Порядок погашення цієї заборгованості становить 10 днів з дня отримання акта.
- Як тільки покупець отримує акт звірки, він має протягом 10 днів підтвердити цю заборгованість своїм підписом та печаткою уповноваженої особи. А також погасити або надати свої обґрунтовані заперечення. Покупець може не визнати суму свого боргу або відмовитися звіряти заборгованість, в такому разі продавець може стягнути цю заборгованість через претензійний чи судовий порядок вирішення спорів.

3. Інвентаризація за розрахунками з покупцями та замовниками

- Для цього керівництву підприємств малого бізнесу потрібно створити інвентаризаційну комісію. В ході роботи інвентаризаційна комісія повинна встановити правильність та обґрунтованість суми заборгованості розрахунків з покупцями та замовниками, включаючи суми дебіторської заборгованості, по яких минули строки позовної давності.

4. Удосконалення аналітичного обліку доходів, витрат і фінансових результатів

- Рекомендується деталізувати всю інформацію по доходах і витратах операційної діяльності.

Рис. 3.1. Пропозиції з удосконалення організації бухгалтерського обліку на малих підприємствах

Впровадження запропонованих змін в організації обліку на малих підприємствах може мати низку позитивних ефектів, що вплинуть на

ефективність фінансового управління та загальну діяльність підприємства. Ось кілька ключових ефектів від реалізації цих пропозицій:

1. Впровадження внутрішньої перевірки документів дозволить значно зменшити час, який витрачається на складання та виправлення помилок у звітності. Оскільки перевірка здійснюється на етапі підготовки документів, вона дає змогу виявляти недоліки на ранньому етапі. Це зменшує ймовірність появи помилок, що можуть бути виявлені сторонніми перевіряючими, та знижує витрати на їх виправлення.

2. Впровадження щомісячних звірок заборгованості допоможе систематично відстежувати стан дебіторської заборгованості. Запровадження чітких термінів для підтвердження заборгованості та погашення боргу покращить фінансову дисципліну і зменшить ризики втрати коштів через несплату. У разі виникнення суперечок з покупцями, можливість вирішення проблеми через претензійний або судовий порядок забезпечує більш ефективне стягнення заборгованості.

3. Проведення інвентаризацій розрахунків з покупцями та замовниками дозволяє підприємству точно відображати суми дебіторської заборгованості, включаючи ті, що стали безнадійними або мають давній термін позовної давності. Це дозволяє своєчасно коригувати фінансові звіти та робити їх більш достовірними.

4. Деталізація інформації щодо доходів та витрат дозволить краще відстежувати фінансові потоки підприємства. Це дасть змогу вчасно виявляти неефективні витрати та оптимізувати витратні статті, підвищуючи фінансову стабільність та прибутковість бізнесу.

Загалом, впровадження цих змін дозволить малим підприємствам значно покращити контроль за фінансовими потоками, підвищити точність фінансової звітності та знизити витрати, пов'язані з помилками в обліку та управлінні дебіторською заборгованістю. Це також може стати основою для подальшого розвитку бізнесу, забезпечуючи більшу прозорість і підзвітність в фінансових операціях.

3.2. Заходи удосконалення організації бухгалтерського обліку в напрямку його розвитку за міжнародними стандартами фінансової звітності

Наразі актуальними є питання переходу вітчизняних підприємств на міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ). Це обумовлено тим, що МСФЗ є одним із головних інструментів, які гарантують надання прозорої та уніфікованої інформації про фінансовий стан підприємств, корисної для прийняття економічних рішень різними групами користувачів. Для вдосконалення організації бухгалтерського обліку можна запропонувати ТОВ «Станіславська торгова компанія» вести звітність за МСФЗ.

Розглянемо переваги ведення звітності за МСФЗ для ТОВ «Станіславська торгова компанія»:

1. Наявність звітності за МСФЗ дозволить отримати доступ до банківських кредитів на більш вигідних умовах, а також забезпечить можливість виходу на міжнародні ринки капіталу.
2. Перехід ТОВ «Станіславська торгова компанія» на МСФЗ стимулюватиме співпрацю із західними партнерами.
3. Складання звітності за МСФЗ дозволить керівникам ТОВ «Станіславська торгова компанія» мати більш прозору та структуровану інформацію для прийняття управлінських рішень.

Наразі підприємство продовжує складати фінансову звітність відповідно до Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Складання фінансової звітності за міжнародними стандартами на додаток до національної звітності підвищить прозорість діяльності, що сприятиме залученню зацікавлених сторін у фінансування підприємства.

Таким чином, застосування МСФЗ для відображення фінансово-господарської діяльності підприємства дозволить ТОВ «Станіславська торгова компанія» вдосконалити внутрішню систему управління за рахунок використання єдиної методики обліку для управління господарською

діяльністю, а також підвищить конкурентоспроможність підприємства завдяки зростанню надійності та прозорості інформації для зацікавлених користувачів.

Для початку підприємству необхідно ознайомитися з методами підготовки звітності за МСФЗ та обрати найбільш прийнятний метод. На сьогодні виокремлюють два основні методи підготовки звітності за МСФЗ: коригування (трансформація) звітності та паралельний облік (конверсія) для складання звітності на основі даних.

Трансформація бухгалтерської (фінансової) звітності передбачає процес складання звітності за МСФЗ шляхом перегрупування облікової інформації та коригування статей звітності, підготовленої за правилами НП(С)БО. Трансформація застосовує готову звітність за національними стандартами і аналітичні розшифровки до неї. Це здійснюється шляхом внесення коригувань і додаткових записів, щоб довести активи, зобов'язання та капітал до величини, передбаченої МСФЗ. Єдиної методики трансформації звітності не існує, адже кожен випадок залежить від специфіки діяльності, особливостей організації обліку та політики, наявності ресурсів і кваліфікованого персоналу.

Ведення паралельного обліку (конверсія) потребує формування облікових даних у двох системах звітності або конфігурації програмного забезпечення, яке дозволяє створювати звітність за МСФЗ та НП(С)БО. Порівняно з трансформацією, цей спосіб підготовки звітності є більш достовірним і оперативним, але потребує значних витрат і високої кваліфікації персоналу. Для ведення паралельного обліку потрібні дві бухгалтерії або працівники, які виконуватимуть подвійну роботу: ведення обліку за національними стандартами та обліку за МСФЗ.

Порівняльна характеристика способів підготовки звітності за МСФЗ представлена у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Порівняльна характеристика способів підготовки звітності за МСФЗ

Спосіб підготовки звітності за МСФЗ	Переваги	Недоліки
Трансформація звітності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Невеликі фінансові та часові витрати. 2. Простота виконання процедури. 3. Наглядність коригуючих записів. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Високий інформаційний ризик. 2. Наявність суб'єктивних оцінок. 3. Неможливість прогнозування даних звітності за МСФЗ на кінець року. 4. Значне викривлення звітних даних через велику кількість припущень і неможливість врахування історичного курсу валют, у яких здійснюються господарські операції. 5. Неможливість або трудомісткість деталізації облікових господарських операцій до рівня первинного документа. 6. Неможливість використання звітності для оперативних управлінських рішень.
Паралельний облік	<ol style="list-style-type: none"> 1. Низький рівень ризику неточної інформації у фінансовій звітності. 2. Мінімізація суб'єктивних суджень. 3. Висока оперативність підготовки звітності. 4. Незалежність від часу підготовки звітності за національними стандартами. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Необхідність додаткових витрат для компанії (витрати на кваліфікований персонал, необхідність використання спеціального програмного забезпечення, реорганізація підрозділів тощо). 2. Потребує тривалого періоду часу, оскільки охоплює багато сфер фінансово-господарської діяльності компанії. 3. Необхідність вести паралельний облік у кожному підприємстві холдингу.

Цей аналіз допомагає підприємству вибрати оптимальний метод підготовки звітності за МСФЗ, враховуючи його потреби та ресурси.

Існує проміжний варіант автоматизації підготовки звітності за МСФЗ (між трансформацією та паралельним обліком) — метод трансляції. Трансляція даних передбачає організацію обліку за МСФЗ в окремій базі даних. Облік господарських операцій ведеться в одній базі даних за національними стандартами, після чого кожна операція переноситься в базу за МСФЗ. Автоматичне перенесення даних виконується на основі таблиці, що зіставляє рахунки національного бухгалтерського обліку з рахунками міжнародних стандартів. Метод підготовки звітності за МСФЗ обирається залежно від цілей використання звітності, частоти її складання, рівня кваліфікації працівників, а

також обсягів необхідних часу та фінансових ресурсів. Високі витрати на ведення паралельного обліку обумовлюють вибір компаній на користь методу трансформації, який набув найбільшого поширення.

Розглянемо методіку трансформації звітності для ТОВ «Станіславська торгова компанія». Трансформація звітності в міжнародний формат є досить складним процесом, який вимагає високого професіоналізму бухгалтерського персоналу. Для здійснення трансформації звітності потрібні добрі знання міжнародних стандартів у сфері обліку активів, зобов'язань та капіталу. Під час трансформації необхідно дотримуватись МСФЗ 1 «Перше застосування міжнародних стандартів фінансової звітності» [21]. Крім того, при переході на МСФЗ організації знадобиться провести підготовчу роботу методологічного та організаційного характеру. На відміну від конверсії, трансформація є не регулярним, а періодичним процесом. Трансформація включає підготовчий, основний та технічний етапи.

Підготовчий етап включає такі операції:

- розробку облікової політики за МСФЗ для максимального зближення облікової політики національного бухгалтерського обліку та МСФЗ з метою зменшення розбіжностей статей обліку під час трансформації;
- виконання вимог МСФЗ 1 і складання початкового балансу;
- вибір валюти оцінки та валюти представлення звітності;
- розрахунок вхідних залишків як бази для трансформації;
- аналіз усіх операцій компанії для виявлення розбіжностей в обліку об'єктів за національними та міжнародними стандартами, а також збір інформації, необхідної для розрахунку трансформаційних коригувань;
- розробку трансформаційної моделі, тобто системи трансформаційних таблиць, що дозволяють за допомогою коригуючих записів перерахувати позиції звітності.

Основний етап трансформації включає:

- пошук і визначення розбіжностей у підходах до ведення бухгалтерського обліку та звітності за МСФЗ і НП(С)БО;

- підготовку коригувальних записів на основі існуючих розбіжностей в обліку.

Технічний етап трансформації включає:

- підготовку трансформаційних записів;
- складання коригувальних записів;
- створення робочої трансформаційної таблиці;
- заповнення форм звітності відповідно до МСФЗ.

На сьогоднішній день немає єдиного алгоритму трансформації фінансової звітності, і спеціаліст, що трансформує звітність, має право самостійно визначати методику та етапи трансформації, враховуючи звітність підприємства. Під час трансформації звітності необхідно дотримуватися вимог стандарту МСФЗ 1, який містить вказівки щодо особливостей початкового переведення звітності з національної системи обліку на МСФЗ. Якщо підприємство переходить на ведення звітності за МСФЗ, то датою переходу є початок найранішого періоду, для якого підприємство надає повну порівняльну інформацію за МСФЗ. Цей стандарт буде застосований для ТОВ «Станіславська торгова компанія», оскільки підприємство вперше переходить на підготовку своєї звітності за МСФЗ. Основна вимога стандарту полягає в тому, що під час переходу на МСФЗ підприємство готує початковий бухгалтерський баланс за МСФЗ, який стане відправною точкою для підготовки звітності відповідно до МСФЗ.

Відповідно до вимог МСФЗ 1 ТОВ «Станіславська торгова компанія» виконує такі дії:

- визнає всі активи і зобов'язання відповідно до вимог МСФЗ;
- не визнає статті балансу як активи або зобов'язання, якщо МСФЗ не дозволяють такого визнання;
- перекласифікує ті статті, які були визнані відповідно до застосовуваних раніше національних правил обліку як активи, зобов'язання або власний капітал;
- проводить оцінку всіх визнаних активів і зобов'язань відповідно до МСФЗ.

Для виконання цих вимог ТОВ «Станіславська торгова компанія» обов'язково використовує одну і ту саму облікову політику у своєму

початковому бухгалтерському балансі за МСФЗ і у всіх періодах, представлених у першій фінансовій звітності за МСФЗ.

Розрахункові оцінки ТОВ «Станіславська торгова компанія» згідно з МСФЗ 1 на дату переходу на МСФЗ повинні відповідати розрахунковим оцінкам, зробленим на ту ж дату за попередніми загальноприйнятими принципами бухгалтерського обліку. Для відповідності МСФЗ 1 фінансова звітність ТОВ «Станіславська торгова компанія» вперше підготовлена за МСФЗ, повинна включати: три звіти про фінансовий стан; два звіти про сукупний дохід; два звіти про рух грошових коштів; два звіти про зміни у капіталі; відповідні примітки, включаючи порівняльну інформацію.

Перша фінансова звітність ТОВ «Станіславська торгова компанія» за МСФЗ повинна містити:

- звірку капіталу, відображеного у звіті за попередніми загальноприйнятими принципами бухгалтерського обліку, з капіталом за МСФЗ на дату переходу на міжнародні стандарти та на дату завершення останнього періоду, представленого у попередній річній фінансовій звітності компанії;

- звірку загального сукупного доходу за МСФЗ за останній період останньої річної фінансової звітності компанії. Вихідною точкою для цієї звірки має бути загальний сукупний дохід за попередніми загальноприйнятими принципами бухгалтерського обліку за цей же період, або, якщо цей показник не відображався, прибуток чи збиток за попередніми принципами обліку;

- звірку визнаних збитків від знецінення, якщо вони є.

Розглянувши методи підготовки звітності за МСФЗ, ми пропонуємо використовувати метод трансформації, оскільки метод паралельного обліку важко впровадити на ТОВ «Станіславська торгова компанія» через необхідність підготовки спеціалістів, проведення їх навчання або залучення вже підготовлених спеціалістів. Наразі найбільш поширеним способом підготовки звітності за МСФЗ є трансформація даних національного бухгалтерського обліку.

Для трансформації даних звітності у дані за міжнародними стандартами часто використовується відповідно налаштована таблиця у MS Excel. Назву можна обрати на власний розсуд, для зручності будемо називати її таблицею трансформації даних. Така таблиця містить набір статей Балансу та Звіту про фінансові результати; підсумкові рядки статей Балансу та Звіту про фінансові результати: «Разом активи», «Разом зобов'язання», «Разом капітал і зобов'язання», «Прибуток до оподаткування», «Прибуток після оподаткування»; прості контрольні перевірки, наприклад, щоб сума за рядком «Разом активи» дорівнювала сумі за рядком «Разом капітал і зобов'язання».

Вхідні дані обліку компанії, які потім будуть коригуватися для цілей МСФЗ, можуть формуватися з використанням оборотно-сальдової відомості; відповідних розшифровок статей Балансу і Звіту про фінансові результати, складених за даними національного обліку; автоматичного вивантаження звіту у необхідному форматі та розрізі статей з облікової системи. Трансформаційна таблиця представлена у додатку Б та додатку В.

При варіанті формування вхідних даних на основі даних з оборотно-сальдової відомості можна використовувати таку техніку:

- до кожного рахунку (субрахунку) національного обліку в оборотно-сальдовій відомості проставляються уніфіковані назви відповідної статті з таблиці трансформації даних;
- за допомогою простих функцій MS Excel дані з оборотно-сальдової відомості переносяться та групуються за відповідними статтями у таблицю трансформації даних;
- якщо початковий розподіл даних з оборотно-сальдової відомості не забезпечує необхідної деталізації статей таблиці трансформації даних, виконуються рекласифікуючі коригування з використанням детальнішої інформації з розшифровок відповідних статей рахунків (субрахунків).

Аркуші з розшифровками можуть містити різну інформацію, необхідну для складання звітності та виконання коригувальних проводок. Інформація може бути представлена за характером доходів і витрат (наприклад, витрати на оренду,

охорону, страхування, заробітну плату; процентні доходи за депозитами, облігаціями, розрахунковими рахунками тощо), за дебіторською або кредиторською заборгованістю (із зазначенням валюти, контрагента, строків погашення), процентними ставками за інвестиціями, інвестиційним рейтингом, датами купівлі тощо; інші детальні розшифровки, що можуть містити будь-яку іншу інформацію, необхідну для підготовки даних.

Розподілені за таблицею показники звітності згодом коригуються з метою отримання даних, необхідних для складання звітності, яка відповідає вимогам МСФЗ. Умовно трансформаційні коригування можна поділити на такі категорії: коригування, які не впливають на фінансовий результат (рекласифікаційні); коригування, що впливають на фінансовий результат, які, своєю чергою, можна поділити на коригування минулого періоду; коригування поточного періоду.

Отже, розглянувши методику трансформації звітності, можна зробити висновок, що цим має займатися спеціально підготовлений працівник. Розглянемо вимоги до спеціаліста для ведення звітності відповідно до стандартів МСФЗ.

За рішенням керівника ТОВ «Станіславська торгова компанія» спеціаліст з МСФЗ може бути однією особою. Оскільки ТОВ «Станіславська торгова компанія» є малим підприємством, рекомендується один-два спеціалісти з МСФЗ. До основних функцій спеціаліста з МСФЗ належить: трансформація даних – це перегрупування показників національної звітності за певними правилами з використанням коригувань у формат МСФЗ; підготовка приміток до звітності.

Часто МСФЗ пов'язаний з управлінським обліком, оскільки за своєю природою МСФЗ орієнтовані на управління, менеджмент і інвесторів. Тому ТОВ «Станіславська торгова компанія» рекомендується зблизити МСФЗ та управлінський облік і побудувати управлінський облік на принципах МСФЗ, тобто складати додаткові розшифровки і надавати їх за потреби. Тому, окрім підготовки звітності, на спеціалістів з МСФЗ можна покласти додаткові функції в області управлінського обліку.

Спеціаліст з МСФЗ має володіти такими важливими якостями: аналітичний склад розуму, акуратність, уважність до деталей, здатність працювати в стислі строки, вміння працювати з великим обсягом інформації. Крім того, вітається досвід роботи в західних компаніях, відомих аудиторських фірмах і наявність одного з міжнародних сертифікатів, таких як ACCA, CPA, CIMA або DipIFR.

Перехід на складання звітності за МСФЗ надасть ТОВ «Станіславська торгова компанія» такі переваги, як: залучення зовнішнього фінансування, яке є одним із ключових факторів підвищення інвестиційної привабливості компанії; наявність звітності за МСФЗ дозволить ТОВ «Станіславська торгова компанія» претендувати на кредити в іноземних банках, встановлювати і розвивати зв'язки з іноземними діловими партнерами; міжнародна практика показує, що звітність, складена відповідно до МСФЗ, відрізняється високою інформативністю як для зовнішніх, так і для внутрішніх користувачів.

Висновок до розділу 3

Облікова політика ТОВ «Станіславська торгова компанія» потребує вдосконалення, зокрема у частині детального опису бухгалтерських розрахунків доходів, витрат і фінансових результатів. Недостатня увага приділяється впливу галузевих і регіональних особливостей на організацію обліку, що обмежує ефективність аналітичної роботи та фінансового контролю. Існує проблема неефективної організації документообігу, що уповільнює роботу бухгалтерії, а також браку внутрішнього контролю за дотриманням облікової дисципліни.

Запровадження звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності є актуальним завданням для ТОВ «Станіславська торгова компанія». Ведення звітності за МСФЗ забезпечує прозорість фінансової інформації, що сприяє залученню зовнішнього фінансування, розширенню співпраці з міжнародними партнерами та покращенню управлінських рішень. Найдоцільнішим для підприємства є використання методу трансформації звітності, який потребує спеціально підготовленого персоналу та передбачає перегрупування даних національної звітності з урахуванням вимог МСФЗ.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Проведене дослідження дозволяє сформулювати наступні висновки:

1. Малий бізнес є ключовим сектором економіки, що забезпечує створення робочих місць, розвиток інноваційних рішень і швидку адаптацію до ринкових змін. Суб'єктами малого підприємництва є фізичні та юридичні особи, які відповідають встановленим критеріям. Згідно з законодавством України, малий бізнес поділяється на мікро- та малі підприємства, що становить основу сектору малого підприємництва. Цей сектор відіграє значну роль у соціально-економічному розвитку країни завдяки своїй гнучкості та адаптивності. Проте суб'єкти малого підприємництва стикаються з труднощами, такими як обмеженість фінансових ресурсів, ринкова конкуренція, адміністративні бар'єри та недостатній доступ до сучасних технологій. Для стимулювання розвитку цього сектору держава запроваджує заходи підтримки, зокрема податкові пільги, полегшений доступ до кредитування та інноваційних рішень. Важливими аспектами для розвитку малого підприємництва є створення сприятливого бізнес-середовища, вдосконалення законодавства та формування доступу до міжнародних ринків. Урахування цих факторів сприятиме підвищенню конкурентоспроможності малого бізнесу в Україні.

2. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві регламентується нормативно-правовими актами, які визначають основні принципи ведення обліку, що забезпечує прозорість і достовірність фінансової звітності. Основним документом, що регулює облік в Україні, є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Цей закон встановлює вимоги до ведення обліку, складання звітності, а також права та обов'язки суб'єктів господарювання з його організації та ведення. Організація та ведення бухгалтерського обліку здійснюється на підставі Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Нормативна база регулювання бухгалтерського обліку дозволяє адаптувати облікову політику відповідно до специфіки діяльності підприємства, його розмірів та галузі функціонування. Малі підприємства мають можливість вибору між загальною системою ведення обліку та спрощеною. Підтримка

відповідності облікової політики нормативним вимогам сприяє підвищенню довіри до підприємства. Для вдосконалення нормативного регулювання доцільно враховувати сучасні виклики, пов'язані з глобалізацією, інтеграцією в міжнародні ринки та використанням сучасних технологій обліку.

3. У сучасних умовах розвитку економіки бухгалтерський облік має адаптуватися до нових викликів, забезпечуючи якісну інформацію для управлінських рішень та прозорість фінансової звітності. Глобалізація, інтеграція до міжнародних ринків і технологічний прогрес вимагають методологічного оновлення облікових процесів. Інституційний підхід до обліку передбачає аналіз його впливу на соціально-економічний контекст, що дозволяє підприємствам гармонізувати свої практики із сучасними стандартами. Одним із ключових напрямів розвитку є поступовий перехід на міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), які сприяють уніфікації облікових процедур і підвищенню інвестиційної привабливості. Проблемою залишається недостатня готовність малого бізнесу до впровадження МСФЗ через обмежені фінансові ресурси і кадрову недостатність. Перспективи розвитку бухгалтерського обліку включають цифровізацію процесів, впровадження автоматизованих систем обліку, а також інтеграцію управлінського обліку з фінансовим. Удосконалення обліку створює умови для підвищення прозорості, оперативності управлінських рішень і зниження ризиків, пов'язаних із фінансовою діяльністю підприємства.

4. ТОВ «Станіславська торгова компанія» є важливим учасником галузі виробництва та торгівлі лікєро-горілочаними виробами в Україні, що підтверджується її стабільною присутністю на ринку та експортною діяльністю. Однак для подальшого розвитку компанії слід звернути увагу на вдосконалення управлінських та фінансових процесів, зокрема в умовах банкрутства. Пропонується зосередити увагу на посиленні конкурентоспроможності шляхом підвищення якості продукції, оптимізації витрат та розширення міжнародних поставок, що може забезпечити додаткові джерела доходу та зменшити залежність від внутрішнього ринку.

5. Розглянута система організації бухгалтерського обліку на ТОВ «Станіславська торгова компанія» є ефективною, оскільки відповідає вимогам національних стандартів і забезпечує належне управління фінансами підприємства. Вибір спрощеної системи обліку для малих підприємств дозволяє зменшити адміністративні витрати, але ТОВ «Станіславська торгова компанія» використовує загальну систему обліку, що надає можливість ретельного контролю і аналізу всіх фінансових операцій. Однак, для подальшого вдосконалення обліку та підвищення ефективності управління підприємству слід звернути увагу на вдосконалення процесів моніторингу дебіторської заборгованості та оптимізацію обліку розрахунків з контрагентами.

6. Для покращення організації бухгалтерського обліку в ТОВ «Станіславська торгова компанія» рекомендовано. Розробити оновлену облікову політику, яка враховуватиме специфіку діяльності підприємства та регіональні особливості. Це дозволить забезпечити точніше відображення фінансових результатів у звітності. Впровадити електронний документообіг для прискорення обміну інформацією з контрагентами та мінімізації ризиків помилок, що виникають через ручне введення даних. Організувати внутрішній контроль за бухгалтерськими процесами шляхом впровадження регулярної перевірки первинних документів і моніторингу виконання графіка документообігу. Це підвищить дисципліну обліку та якість даних у звітності. Розробити чіткі процедури ведення розрахунків із покупцями, включно з визначенням типів документів, графіків погашення заборгованості, а також механізмів контролю за простроченими рахунками. Провести деталізацію обліку доходів і витрат з урахуванням характеру операцій підприємства, що дозволить керівництву оперативно реагувати на зміни у фінансових показниках, оптимізувати витрати та підвищити фінансову стабільність. Встановити процедури інвентаризації дебіторської заборгованості для своєчасного її виявлення, коригування фінансової звітності та підвищення прозорості операцій. Застосування цих змін сприятиме покращенню фінансового контролю,

зменшенню операційних ризиків та підвищенню ефективності діяльності ТОВ «Станіславська торгова компанія».

7. Ще однією можливістю для впровадження організації бухгалтерського обліку на ТОВ «Станіславська торгова компанія» є перехід на МСФЗ. Зокрема, слід виконати такі заходи: впровадити звітність за МСФЗ, розробивши відповідну облікову політику та підготувавши початковий баланс за МСФЗ відповідно до вимог стандарту МСФЗ, що дозволить забезпечити прозорість фінансових даних і підвищити довіру інвесторів та партнерів. Обрати метод трансформації звітності, який є найекономічнішим і найдоцільнішим для малого бізнесу, зокрема шляхом використання автоматизованих таблиць трансформації даних у MS Excel. Впровадити принципи МСФЗ в управлінський облік, що дозволить синхронізувати фінансову і внутрішню звітність для ефективнішого прийняття рішень керівництвом. Організувати поетапний перехід на звітність за МСФЗ, починаючи з тестового періоду, щоб мінімізувати ризики помилок і адаптувати систему обліку до нових стандартів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Белова І. М., Ярощук О. В. Сучасна парадигма цифрової економіки та її методологія. Розвиток цифровізації обліку, оподаткування, аналізу і контролю в управлінні підприємствами: монографія / Р. Ф. Бруханський, П. Р. Пуцентейло [та ін.]. Тернопіль: ВПЦ «Університетська думка», 2021. С. 24-53.
2. Белова І., Гомотюк А., Ярощук О. Цифрова трансформація управлінських та бізнес-процесів в Україні під час воєнного стану. Економічний аналіз. 2024. Том 34. № 1. С. 42-52.
3. Белова І., Ярощук О., Гомотюк А. Розвиток процесів цифровізації в Європейському Союзі: перспективний досвід для України. Економічний аналіз. 2023. Том 33. № 1. С. 180-191.
4. Бруханський Р. Ф. Блокчейн vs розподілений реєстр // Цифрова економіка: тренди та перспективи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Тернопіль, 25 жовтня 2018 р.). Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2018. С. 51-53.
5. Бруханський Р. Ф. Методологія наукових досліджень і викладання облікових дисциплін : навчально-методичний посібник для студентів спеціальності „Облік і оподаткування”. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 174 с.
6. Бруханський Р. Ф., Спільник І. В. Цифровий облік: поняття, витоки та актуальний дискурс. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2020. Випуск 3-4. С. 7-20.
7. Бруханський Р., Спільник І. Бізнес-аналітика vs. бізнес-аналіз: сучасний дискурс, модель професійної компетенції ініціатора позитивних змін. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2022. Випуск 1-2. С. 7-21.
8. Бруханський Р.Ф. Методологія наукових досліджень. Тернопіль : Осадца Ю.В., 2022. 208 с.

9. Височан О.С., Яхвак Д.М. Інституціоналізм у сучасній вітчизняній теорії бухгалтерського обліку: історичні витоки та генезис. URL: http://bses.in.ua/journals/2017/16_2017/34.pdf.
10. Гоголь Т. А. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємств малого бізнесу : монографія. Чернігів : Видавець Лозовий В. М., 2014. 384 с.
11. Гончаренко І.М. Вплив інституційного середовища на організацію бухгалтерського обліку. Вісник Чернігівського державного технологічного університету. 2013. № 3 (68). С. 52–60.
12. Господарський кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV : станом на 3 верес. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
13. Гура Н. О., Мельник Т. Г. Облік на підприємствах малого бізнесу. Київ : ФОП Сладкевич Б. А., 2017. 288 с
14. Давидовська Г. І. Сучасний стан малого підприємництва в Україні. Модернізація економіки України: основні тенденції та проблеми : монографія / за наук. ред. канд. екон. наук, доц Н. Є. Кульчицької. Чортків : ТНЕУ, 2020. С. 32-42.
15. Довгопол Л. Як вести бухгалтерський облік в умовах війни: поради від бухгалтерської компанії «Олімп». URL: <https://business.diia.gov.ua/cases/finansi/ak-vesti-buhgalterskij-oblik-v-umovah-vijni-poradi-vid-buhgalterskoi-kompanii-olimp>
16. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Інстр. М-ва фінансів України від 30.11.1999 № 291 : станом на 23 лют. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>.
17. Коба О.В. Шинкар Ю.Л. Порівняльний аналіз загальної та спрощеної системи оподаткування: особливості застосування, проблеми та напрями їх вирішення. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2019. Вип. 25, Ч.1. С. 116-119.

18. Коваль Н. І., Подолянчук О. А., Гудзенко Н. М. Податкова політика підприємства: особливості та значення у сучасних реаліях. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*. 2023. № 13. С. 73–79. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.13.73>.

19. Козинець І.Г. Спрощена система оподаткування у сфері малого бізнесу як результат діалогу між владою і підприємницькою спільнотою. Діалог суспільства і влади: правові форми, виклики, перспективи: Збірник матеріалів круглого столу. К. : Інститут законодавства Верховної Ради України, 2012. С. 109-115.

20. Корзун О. П. Особливості організації бухгалтерського обліку та фінансової звітності на малих підприємствах. *Вісник студентського наукового товариства*. 2019. Вип. 2. С. 68-70.

21. Ляхович Г. І. Тенденції розвитку організації бухгалтерського обліку. «Вісник ЖДТУ»: Економіка, управління та адміністрування. 2017. № 4(82). С. 42–47. URL: [https://doi.org/10.26642/jen-2017-4\(82\)-42-47](https://doi.org/10.26642/jen-2017-4(82)-42-47).

22. Любимов М. О., Н. С. Педченко, О. В. Артюх-Пасюта, А. І. Мілька, Н. В. Прохар Розвиток організації бухгалтерського обліку в Україні в сучасних умовах. *Scientific Bulletin of PUET: Economic Sciences*. 2022. № 2 (106). URL: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2022-2-6>.

23. Матусова О.М. Сутність і класифікація малого сільського підприємництва. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2016. № 1. С. 12.

24. Мельничук Б.В. Проблеми запровадження МСФЗ в Україні: інституційний підхід. <http://magazine.faaf.org.ua/problemi-zaprovadzhennya-msfz-v-ukraini-institucionalniy-pidhid.html>

25. Міжнародний стандарт фінансової звітності 1 (МСФЗ 1). Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності : Стандарт Ради з Міжнар. стандартів бух. обліку від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_004#Text.

26. Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих та середніх підприємств (МСФЗ для МСП). URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/MSFZ-dlya-MSP.pdf>.
27. Назаренко І. М. Нормативно-правове регулювання безпаперової бухгалтерії. Причорноморські економічні студії. 2018. Вип. 28(2). С. 130–135. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2018_28\(2\)__29](http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2018_28(2)__29)
28. НП(С)БО 1«Загальні вимоги до фінансової звітності» від 27.06.2013 р. № 627. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
29. Пашніна А. О. Трансформація елементів організації обліку в умовах застосування інформаційно-комп'ютерних технологій. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Економіка. 2016. Вип. 2. С. 122–126. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa_2016_2_23
30. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI : станом на 1 жовт. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
31. Подолянчук О. А. Діяльність суб'єктів малого підприємництва: нормативно-правовий аспект. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017. № 5 (21). С. 51–60.
32. Подолянчук О. А., Величко В. А. Бухгалтерський аутсорсинг: сутність та перспективи розвитку для малого бізнесу. *Agrosvit*. 2024. № 4. С. 130–139. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.4.130>.
33. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV : станом на 3 верес. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.
34. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова звітність" : Наказ М-ва фінансів України від 25.02.2000 № 39 : станом на 17 лют. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text>.
35. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 6 "Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах" :

Наказ М-ва фінансів України від 28.05.1999 № 137 : станом на 16 квіт. 2024 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99#Text>.

36. Про затвердження спрощеного Плану рахунків бухгалтерського обліку : Наказ М-ва фінансів України від 19.04.2001 № 186 : станом на 5 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0389-01#Text>.

37. Пуцентейло П. Р., Гуменюк О. О. Цифрова економіка як новітній вектор реконструкції традиційної економіки. Інноваційна економіка. 2018. № 5-6 (75). С. 131-143.

38. Семенишена Н.В. Інституційний підхід до формування структури облікових даних. Актуальні проблеми аграрної економіки : теорія, практика, стратегія : зб. тез міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 45-річчю економічного факультету Подільського державного аграрно-технічного університету (Кам'янець-Подільський, 12-13 жовтня 2017 року). Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2017. С. 250-253.

39. Сидоренко Р., Зеленко С. Напрями вдосконалення спрощеної системи оподаткування, обліку і звітності в Україні. Актуальні проблеми економіки. 2015. № 2(164). С. 366–372.

40. Спрощена система оподаткування у 2024 році | Довідник. *Бухгалтер 911 - Сайт для бухгалтерів, аудиторів, податкових консультантів в Україні*. URL: <https://buhgalter911.com/uk/spravochniki/prochee/sproschena-sistema-opodatkuвання-1037746.html> (дата звернення: 15.11.2024).

41. ТОВ "Станіславська торгова компанія". *Clarity Project*. URL: <https://clarity-project.info/edr/32873692>.

42. Хомутенко А., Шевченко Г. Спрощена система оподаткування в Україні: переваги та недоліки. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2017. №10 (252). С. 204-217.

43. Хорунжак Н. М., Лукановська І. Р. Облік в умовах цифрової економіки: проблеми і перспективи. Причорноморські економічні студії. 2019. Вип. 45. С. 175–179. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2019_45_34

44. Черняєва О.В. Сутність і значення малого підприємництва у світовій економіці. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2017. Вип. 3(08). С. 33.
45. Шот А., Підручняк К. Організація бухгалтерського обліку та оподаткування на підприємствах у сучасних умовах. Молодий вчений. 2022. № 12 (112). С. 129–133. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-12-112-23>.
46. Dovbush A., Davydovska H. Features of the organization of the account at the enterprises of small business in ukraine. *INNOVATIVE ECONOMY*. 2020. No. 5-6. P. 162–167. URL: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2020.5-6.21>.
47. Kozynets I. H., Kravchenko O. V. Simplified taxation system in ukraine: advantages and disadvantages. *Juridical scientific and electronic journal*. 2020. No. 3. P. 242–245. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-3/58>.
48. Pylypenko A. A., Tyrinov A. V. The System Paradigm of Accounting Organization in the Context of the Fourth Industrial Revolution. *Business Inform*. 2022. Vol. 5, no. 532. P. 92–99. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-5-92-99>.
49. Rozhelyuk V. M., Khorunzhak N. M., Luchko M. R. Institutional approach to arrangement of business accounting and its conceptual foundations. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2018. Vol. 4, no. 27. P. 231–241. URL: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v4i27.154199>.